

การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

**MANAGEMENT OF MORAL TEACHING MONKS IN THE SCHOOL
AT THAP KHLO PHICHIT PROVINCE**

พระมหาวิทยา วชิรญาณ (น้อยศรี)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

พระมหาวิทยา วชิรญาณ (น้อยศรี)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Management of Moral Teaching Monks in the School at Thap Khlo Phichit Province

Phramaha Wittaya Vajirañāṇo (Noisri)

A Research Paper Submitted In Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Buddhist Management)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E.2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

(พระสุธีวีรบัณฑิต, ดร.)

ประธานกรรมการ

กรรมการ

(ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร)

กรรมการ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

กรรมการ

(ดร.ประเสริฐ ชิตลาว)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.

ประธานกรรมการ

ดร.ประเสริฐ ชิตลาว

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระมหาวิทยา วชิรนาโน)

ชื่อสารนิพนธ์	: การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร
ผู้วิจัย	: พระมหาวิทย์ วชิรญาณ (น้อยศรี)
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)
คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์	: พระอุดมสิทธินายก, ผศ., ดร., ป.ธ.๙ , พธ.บ. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ม. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ด. (การจัดการเชิงพุทธ) : ดร.ประเสริฐ อธิลา, พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ), พธ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์), พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
วันเสร็จการศึกษา	: ๗ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร ๒. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓. เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร

การวิจัยเป็นแบบผสมผสานวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๔๗ เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่เป็นนักเรียน จำนวน ๒๘๙ คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนการเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One way Analysis of Variance) และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (Indepth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน ๘ ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า

๑. การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.48) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง ๔ ด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน

($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.36) ด้านการตรวจสอบ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.35) ด้านการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.38) ด้านการปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.36)

๒. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ภาพรวม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ธรรมศึกษา วุฒิการศึกษาสามัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ได้แก่ ๑) ด้านการวางแผน ขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ทั้งไม่สามารถกำหนดโครงสร้าง หลักสูตรได้ตามเป้าประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ๒) ด้านการปฏิบัติ ไม่สามารถปฏิบัติตาม ขอบข่าย รูปแบบ รายวิชาในวิชาพระพุทธศาสนา ในสถานศึกษาได้ ๓) ด้านการตรวจสอบ สถานศึกษา ไม่ได้ให้ระเบียนการวัดผลประเมินผลขอสถานศึกษาแก่พระสอนศีลธรรม ทั้งไม่มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง ๔) ด้านการปรับปรุงแก้ไข พระสอนศีลธรรม ไม่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา แนวทางการบริหารในสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนา รายวิชา ในการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาได้

ข้อเสนอแนะได้แก่ ๑) ด้านการวางแผน ต้องมีการวางแผนการทำงานให้พระสอนศีลธรรมอย่างเป็นระบบระเบียบ และต้องมีนโยบายในการหาพระที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติงานเพื่อให้งานออกมาสมบูรณ์ที่สุด ๒) ด้านการปฏิบัติ ควรศึกษารูปแบบ ขอบข่ายรายวิชา เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตามการสอนหลักสูตรในการสอนได้ก่อนลงมือปฏิบัติ ๓) ด้านการตรวจสอบ สถานศึกษาควรมีเจ้าหน้าที่วัดผลประเมินผลที่ชำนาญให้แก่พระสอนศีลธรรม และมีการ ประเมินผลอย่างจริงจัง เพื่อจะได้ทราบถึง ความสำคัญของการเรียนว่าควรมีนาน้อย ๔) ด้านการปรับปรุงแก้ไข ผู้บริหารควรจัดให้พระสอนศีลธรรมได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา แนวทางการบริหารในสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนา รายวิชา ในการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาเพิ่มขึ้น

Research Paper Title: Management of Moral Teachings Monks in the School at
Thap Khlo Phichit Province

Researcher : Phramaha Wittaya Vajirañāṇo (Noisri)

Degree : Master of Arts (Buddhist Management)

Research Paper Supervisory Committee

: Phra Udomsittinayok, Asst. Prof., Dr., Pali IX, B.A. (Buddhist
Management), M.A. (Buddhist Management),
Ph.D. (Buddhist Management)

: Dr. Phasert Thilao, B.A. (Public Administration),
M.A. (Public Administration), Ph.D. (Public Administration)

Date of Graduation : March 7, 2019

Abstract

The objectives of this research were to: 1. study the management of moral teaching in schools at Tap Khlo District, Phichit Province. 2. compare the level of students' opinions on the management of moral teaching in schools at Thap Khlo District, Phichit Province, classified by personal factors and 3. study problems, obstacles and suggestions for the development of moral teaching performance in schools at Thap Khlo District, Phichit Province

Methodology was the mixed methods: The quantitative research using Survey collecting data by questionnaires with the confidence value equal to 0.479. Data were collected from 289 samples who were students and analyzed data by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test by analysis of One-way analysis of variance, ANOVA The qualitative research collected data from 8 key informants by indepth interviewing and analyzed data by descriptive content analysis

Findings were as follows:

1. Management of moral teaching in schools in Tap Khlo District, Phichit Province, by overall was at a high level ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.47) Each aspect in 4 aspects were also at a high level, namely; Planning was at high level ($\bar{X} = 4.09$, SD = 0.37), Examination was at high level ($\bar{X} = 4.09$, SD = 0.35 Improvement was at high level ($\bar{X} = 4.03$, SD = 0.36) and practice was at high level ($\bar{X} = 4.02$, SD = 0.36)

2. The results of the comparison of students' opinions on the management of moral teaching in schools at Thap Khlo District, Phichit Province, by overall, classified by personal factors, namely gender, age, education, Dharma, education formal educational level. Students with these different personal factors had different opinions statistically at the level of 0.05, therefore accepting the set research hypothesis.

3. Problems, obstacles and suggestions regarding the management of moral teaching in schools at Thap Khlo District, Phichit Province, were that 1) planning, lack of knowledge and understanding in the preparation of curriculum. Schools were unable to set student-centered structures and courses. 2) Practice, unable to follow the scope, format and the courses of Buddhism, 3) Examination of educational institutions, schools did not give the clear content and instruction for evaluation to the moral teaching monks and did not have knowledge to evaluate the practice in the real situations, 4) Improvement, Moral teaching monks do not have participation in moral curriculum development, course administration for teaching and learning of Buddhism in educational institutions.

Suggestions are that: 1) Planning, there must be a work plan for the monks to teach morality in a systematic manner. and must have a policy to find a knowledgeable monks to perform the task so that the task will be completed perfectly 2) Practice, there should be study of pattern and scope of courses in order to follow the teaching curriculum before and after proceeding. 3) Examination, educational institutions should have skillful staff to assess the results of teaching for monks. To have serious evaluation in order to know the importance of learning, 4) Improvements, administrators should make the monks teach morality and be involved in development. Administrative guidelines for educational institutions are that development of courses in teaching and learning Buddhism in educational institutions for greater development.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ของคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร. และคณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อันประกอบด้วย พระอุดม สิทธินายก, ผศ.ดร. และ ดร.ประเสริฐ ธิลาว ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือ ในการปรับปรุงแก้ไขงานด้วยดีตลอดมา เพื่อให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัย ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร., พระมหาสุวัฒน์ สุนนโท, ดร., ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา, พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.,อาจารย์ ดร.สุริยา รักษา เมือง ที่ได้กรุณาได้เสียสละเวลาอันมีค่าช่วยเหลือในความถูกต้อง ทั้งด้านภาษา และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ช่วยแนะนำแก้ไขให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบนายธวัชชัย เทศขำ ผู้อำนวยการโรงเรียนตะพานหิน จังหวัดพิจิตร และนักเรียนทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม (Try out) และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลส่งคืนผู้วิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ พระศรีวิกรมมณี รองเจ้าคณะจังหวัดพิจิตร, พระครูศรีเมธาภรณ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมงคลทับคล้อ, พระเอกลักษณะ อารยสุโก พระสอนศีลธรรมวัดเขาทราย,พระมหาแผด จันทโก อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดมงคลทับคล้อ, นายอัครชัย ได้ผลธัญญา ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพิจิตร, คุณนพคุณ ครุฑหลวง ผู้อำนวยการวันที่สถิตพิทยาคม, นายธวัชชัย เทศขำ ผู้อำนวยการโรงเรียนตะพานหิน, นายณัฐพงศ์ ทองคำ ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา ให้โอกาสผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในการวิจัย โดยให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ และขอขอบคุณคณบดีคณะสังคมศาสตร์ รวมทั้งครูปาอาจารย์ทุกรูป/คน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทุกฝ่าย

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนสหธรรมิกนิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ทุกรูปที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำการทำสารนิพนธ์แก่ผู้วิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณมารดา บิดา ผู้ให้กำเนิด ขอน้อมบูชาครู-อาจารย์ทุกท่านผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาในงานวิจัยนี้ให้แก่ผู้วิจัยจนสำเร็จด้วยดี

พระมหาวิทยา วชิรญาณ (น้อยศรี)

๑๕ มกราคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ม
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๔
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๕
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๖
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ	๘
๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นมาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	๑๗
๒.๓ บริบทพื้นที่ในการวิจัย	๒๐
๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๒
๒.๕ กรอบแนวความคิดในการวิจัย	๓๐

สารบัญ (ต่อ)

	เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	
	๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๓๓
	๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๓๓
	๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๕
	๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๘
	๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๙
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๑
	๔.๒ ระดับความคิดเห็นของการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร	๔๓
	๔.๓ ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารจัดการ ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร	๔๘
	๔.๔ ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหาร จัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร	๕๗
	๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร จัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร	๕๘
	๔.๖ องค์ความรู้จากการวิจัย	๖๔
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๖๘
	๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๗๑
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๗๘

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บรรณานุกรม	๗๐
ภาคผนวก	๘๕
ประวัติผู้วิจัย	๑๒๓

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓.๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนในพื้นที่อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร	๓๔
๔.๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๔๑
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร ในภาพรวม	๔๓
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการวางแผน	๔๔
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตรด้านการปฏิบัติ	๔๕
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการตรวจสอบ	๔๖
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการปรับปรุงแก้ไข	๔๗
๔.๗	การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามเพศ	๔๘
๔.๘	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามอายุ	๔๙
๔.๙	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกวุฒิการศึกษาระดับการศึกษา	๕๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๐	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD.) ของการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษาระบบการศึกษา โดยภาพรวม	๕๑
๔.๑๑	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD.) ของการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษาระบบการศึกษา ด้านการวางแผน	๕๒
๔.๑๒	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD.) ของการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษาระบบการศึกษา ด้านการปฏิบัติ	๕๓
๔.๑๓	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD.) ของการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษาระบบการศึกษา ด้านการปรับปรุงแก้ไข	๕๔
๔.๑๔	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษาระบบการศึกษา	๕๕
๔.๑๕	ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ นักเรียน ที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๔	๕๖
๔.๑๖	แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จังหวัดพิจิตร ตามความคิดเห็นของพระสอนศีลธรรม	๕๗
๔.๑๗	ผลสรุปค่าความถี่จากบทสัมภาษณ์ การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการวางแผน	๕๘
๔.๑๘	ผลสรุปค่าความถี่จากบทสัมภาษณ์ การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการการปฏิบัติ	๖๑

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๔.๑๙	ผลสรุปค่าความถี่จากบทสัมภาษณ์ การบริหารจัดการของพระสอน โรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร ด้านการตรวจสอบ	๖๒
๔.๒๐	ผลสรุปค่าความถี่จากบทสัมภาษณ์ การบริหารจัดการของพระสอน โรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร ด้านการปรับปรุงแก้ไข	๖๓

สารบัญแผนภาพ

ภาพที่

หน้า

๒.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

๓๐

๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๖๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยประกอบไปด้วยสถาบันทางสังคมหลายสถาบันแต่สถาบันที่มีความใกล้ชิดกับคนในสังคมมากที่สุด และเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมก็คือสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา โดยเฉพาะสถาบันศาสนานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ประชาชนส่วนใหญ่ของสังคมไทยนั้น นับถือพระพุทธศาสนา ถือได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ฉะนั้น พระพุทธศาสนาจึงมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในชาติ และยังแสดงถึงสัญลักษณ์ แห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ เป็นที่มาของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และการขัดเกลาทางสังคม ถ้าพิจารณาองค์ประกอบของพระพุทธศาสนานั้น ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระธรรมคำสั่งสอนมีพระสงฆ์เป็นผู้เผยแผ่ธรรม ให้แก่อุบาสกอุบาสิกา หรือประชาชน ดังนั้นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธศาสนาโดยมีวัดเป็นองค์กรทางศาสนาที่เป็นพื้นฐานของสังคมและพระภิกษุสงฆ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมแล้วจะเห็นได้ว่าไม่สามารถแยกออกจากกันได้^๑

วัดเป็นศูนย์การแห่งการรวมน้ำใจของของบรรดาพุทธศาสนิกชนทำหน้าที่ในการวางรากฐานความเจริญให้แก่สังคม ส่งเสริมความเป็นปึกแผ่น ความมั่นคงให้แก่สังคม ช่วยลดปัญหาสังคม ส่งเสริม ประสิทธิภาพการควบคุม หรือกล่าวได้ว่า วัดเป็นศูนย์กลางของศาสนาและวัฒนธรรมที่ผู้คนใช้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินชีวิต และเป็นเอกลักษณ์ของสังคมซึ่งจะพบได้จากแสดงออกทางศิลปวรรณคดี คติธรรมขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี เป็นต้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันวัดและพระสงฆ์ยังมีบทบาทเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของคนในสังคมแล้วพระสงฆ์ยังมีบทบาทเป็นผู้นำทางกิจกรรมเป็นผู้นำทางด้านจิตใจของคนในสังคมแล้ว พระสงฆ์ยังมีบทบาทต่อสังคมส่วนรวมในด้านต่างๆ มากมาย เช่น การพัฒนาสังคม การสังคมสงเคราะห์สงเคราะห์ผู้ตกทุกข์ได้ยาก ผู้ที่ได้รับความ

^๑ พระมหานุกุล จันทราลักษณ์, “ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาทางบริหารการจัดการวัดของเจ้าอาวาส ในจังหวัดมหาสารคาม”, รายงานค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาการศึกษานอกระบบ: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๘), หน้า ๗๓.

ลำบากหรือกระทั่ง การช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม^๒ จากสภาพวิถีชีวิตของคนในสังคมที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ทำให้เกิดภาวะสับสนในวิถีชีวิต ค่านิยมและภูมิคุ้มกันทางสังคมลดลง จนก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนทางพฤติกรรมคือ ละเลยในคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อเด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ให้หลงผิดและมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปในทิศทางไม่พึงประสงค์ เช่น ขาดระเบียบวินัย ปัญหาที่สำคัญที่พบมาก คือ การละเมิดศีล ๕ ในประเด็นต่าง ๆ เช่น การทำร้ายกันจนถึงแก่ชีวิต การล่วงละเมิดทางเพศ การไม่มีความซื่อสัตย์ต่อกัน ศีลธรรมในปัจจุบันเสื่อมลงมาก และเยาวชนในสมัยนี้ ก็ด้อยจริยธรรม และเกี่ยวข้องกับยาเสพติดต่างๆ เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า รากเหง้าแห่งปัญหาที่แท้จริงคือ การที่นักเรียนขาดการกล่อมเกลাজิตใจและปลูกฝังในเรื่องศีลธรรมจริยธรรม จนทำให้ขาดความสำนึกต่อหน้าที่ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ขาดการพิจารณาไตร่ตรอง และยังแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแก่วัยของนักเรียน ที่มีสิ่งยั่วยุส่งเสริม ชักจูงและโน้มน้าวอย่างต่อเนื่องด้วยรูปแบบที่มีการพัฒนาอย่างหลากหลาย ทำให้ยากต่อการควบคุม ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนให้สัมฤทธิ์ผลได้ภายใต้การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ เว้นแต่นักเรียนจะถูกจัดระเบียบทางความคิด จนมีจิตใจที่ใฝ่ดีและมีกำลังใจที่เข้มแข็งมีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นภูมิคุ้มกันเหตุปัจจัยในทางเสื่อมที่จะเข้ามาทำลายคุณภาพชีวิตที่ดีงามได้ด้วยหลักธรรมทางศาสนา

สถาบันสงฆ์ นับว่าเป็นสถาบันที่สำคัญอย่างยิ่งสถาบันหนึ่งในการให้ความช่วยเหลือต่อสังคมไทย ดังจะเห็นได้จากหลักฐานประวัติศาสตร์ว่า คนไทยสมัยก่อนส่วนมากจะนาลูกหลานไปฝากวัด เพื่อให้มีโอกาสได้เล่าเรียนหนังสือ ให้มีความรู้อ่านออกเขียนได้ เมื่ออายุครบบวชก็จะได้รับการอุปสมบทเป็นพระภิกษุศึกษาเล่าเรียนวิชาการชั้นสูงต่อไป พระพุทธศาสนายังเป็นพื้นฐานของชีวิตสั่งสอนให้อนุชนรุ่นหลัง มีศีล มีธรรมทำให้ครองชีพอยู่ในสังคมอย่างสงบสุขได้^๓ ดังนั้นรัฐบาลจึงมีนโยบายที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗๓ ซึ่งมีข้อระบุว่า รัฐต้องสนับสนุนการนาลูกหลานของพระพุทธศาสนาไปใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต และในวรรคต้นของมาตรา ๘๑ มีข้อความว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ฉะนั้นสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อบริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียนในระบบไตรสิกขา ทั้งในฐานะเป็นผู้อบรมสั่งสอน ผู้จัดการเรียนรู้ในพื้นที่ที่มีที่ปรึกษา มีที่พึ่งทางการ

^๒ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), การศึกษาเครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๔๑), หน้า ๔๔.

^๓ วรวิทย์ วสันตสารกร, การปรับตัวตามวิถีพุทธ, (กรุงเทพมหานคร: สารานุกรมศึกษาศาสตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๔๓.

วิชาการ มีแหล่งเรียนรู้ใกล้โรงเรียน จะได้เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน พร้อมทั้งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปได้เป็นอย่างดีอย่างไรก็ตาม พบว่าโครงการสอนศีลธรรมในสถานศึกษายังขาดความพร้อมอยู่หลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ หรือด้านบุคลากร โดยเฉพาะด้านความรู้ของครูพระสอนศีลธรรมที่ไม่ได้ระบุนักความรู้ด้านวิชาชีพครู มีเพียงการกำหนดคุณสมบัติผู้ที่เข้าไปสอนศีลธรรมในโรงเรียนจะต้องจบมัธยมศึกษา หรือประโยค ๑-๒ ขึ้นไป หรือสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ ๒ แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หรือเป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นตรีขึ้นไปเท่านั้น^๔ โดยพระที่มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้วไม่ได้บ่งชี้ว่า จะต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านวิชาชีพครูหรือมีก็เป็นเพียงในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้นจึงทำให้การจัดการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ครูพระได้เข้าไปสอนในโรงเรียน อันเป็นการช่วยเหลือครูประจำการที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา โดยการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควรเพราะครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดเทคนิคการสอน และเน้นเนื้อหา มากกว่าการปฏิบัติ ปัญหาขาดความเข้าใจวิธีการสอนที่เหมาะสม ซึ่งเป็นเหตุให้ไม่สามารถช่วยในการปรับพฤติกรรมของผู้เรียนได้เท่าที่ควร ทำให้นักเรียนจึงไม่ซาบซึ้งในหลักธรรมที่จะนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณธรรมและคุณภาพทางจิต นอกจากนี้ยังเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนจะมีคุณภาพเพียงใด นั้น ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ คุณภาพการสอนของครู ถ้าหากครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดีเยาวชนก็ย่อมจะได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ หากครูมีสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน ก็ย่อมจะสามารถให้การศึกษากับเยาวชนอย่างมีคุณภาพ เยาวชนไทยจำนวนไม่น้อยที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์เช่น เสพยาเสพติด เล่นการพนัน ทะเลาะวิวาท ทุจริตข้อสอบ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เที่ยวกลางคืน เป็นต้น

ปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนขาดคุณธรรมจริยธรรมนั้น เนื่องจากสังคมไทยกำลังจะกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลให้คนในสังคมเกิดความเห็นแก่ตัว แข่งขันกันแสวงหาผลประโยชน์ รวมถึงการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามานั้น ทำให้วิถีชีวิตของเยาวชนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ความคิดความเชื่อก็เปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมที่แพร่เข้ามา และเยาวชนส่วนมากมักจะรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติมาโดยไม่พิจารณาไตร่ตรองให้ดี พยายามจะเลียนแบบในด้านที่ไม่ดีของเขามา ในด้านของสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ก็มีการโฆษณาชักจูงเกินความเป็นจริง ให้คนดูเกิดความเชื่อที่ผิด นอกจากนี้เนื้อหาสาระของละคร ภาพยนตร์ส่วนมากทำให้เยาวชนเกิดความเสื่อมโทรม

^๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิจิตร, เอกสารประกอบการประชุมสมัชชาคุณธรรมในงานเผยแพร่ผลงานโรงเรียนวิถีพุทธ, (จังหวัดพิจิตร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิจิตร เขต ๒, ๒๕๔๘), หน้า ๑.

ทางทางด้านจิตใจเช่น บทที่แสดงการตบตี การข่มขืน ทำให้เยาวชนเกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบ นอกจากนี้เพื่อนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเยาวชนในช่วงที่ก้าวเข้าสู่วัยรุ่นมาก วัยรุ่นมักจะติดเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ เวลามีปัญหา ก็มักจะปรึกษาเพื่อน ถ้าคบเพื่อนดีก็นำพาชีวิตไปสู่การทำสิ่งที่ดี แต่ถ้าเพื่อนเลวก็นำมาชีวิตไปสู่การทำสิ่งเลวๆ ได้เช่นกัน

การพัฒนาเด็กเยาวชน ให้มีความรู้และจริยธรรม เริ่มตั้งแต่เยาว์วัยให้มีความสำคัญแก่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ครอบครัวที่อบอุ่นและสถานศึกษาที่เอาใจใส่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดด้วยการปลูกฝังความรู้ที่ทันโลกและคุณค่าที่ดีของวัฒนธรรมไทย การส่งเสริมบทบาทของคณะสงฆ์ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียนและครอบครัวต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดตลอดจนสนับสนุนให้มีการปฏิบัติธรรม และความสงบร่มเย็นทางจิตใจควบคู่กับการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ทุกรูปแบบและทุกแนวทางจะโน้มน้าวจิตใจเยาวชนให้ออกห่างจากสิ่งชั่วร้ายหลีกเลี่ยงสื่อลามกอนาจารการหมกมุ่นทางเพศก่อนวัยอันควร อันตรายและพิษภัยจากยาเสพติดต้องพัฒนาไปตามธรรมชาติของวัยนักเรียนและความพร้อมทางด้านจิตใจโดยการให้ศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไม่ฝืนธรรมชาติจากสภาพปัญหา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดพิจิตร เพื่อที่จะนำผลของการวิจัยมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในโอกาสต่อไป

ผู้วิจัยเห็นว่าพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ควรได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ในด้านการบริหารจัดการให้มากขึ้น เพื่อนำความรู้ความเข้าใจมาบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และนำแนวทางมาแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธสืบต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑. การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร เป็นอย่างไร

๑.๒.๒. การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรแตกต่างกันหรือไม่ เป็นอย่างไร

๑.๒.๓. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร มีอะไรบ้างและควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๓.๓ เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับ ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน คือ ๑. Plan (การวางแผน) ๒. DO (การปฏิบัติ) ๓. Check (การตรวจสอบ) ๔. Acting (การปรับปรุง)^๕

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น (Independent variables) ได้แก่ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ การศึกษาธรรมศึกษา และการศึกษาสามัญ

ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ “พัฒนาการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยสังเคราะห์จาก กรอบแนวคิด/ทฤษฎี ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ๑. Plan (การวางแผน) ๒. Do (การปฏิบัติ) ๓. Ccheck (ตรวจสอบ) ๔. Acting (ปรับปรุงแก้ไข)

^๕ Dr. William Edwards Deming, *Out of the crisis and the new Economic for Industry, Government Education*, (Cambridge: MA MIT, 1986), p. 88.

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ “การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดบุรีรัมย์” ครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบผสานวิธี เป็นแบบการวิจัยเชิงปริมาณ สืบค้นโดยการแจกแบบสอบถาม และ งานวิจัยเชิงคุณภาพ สืบค้นโดยการสัมภาษณ์ ได้กำหนดขอบข่ายประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลัก

๑.๔.๓.๑ ประชากร นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนในอำเภอบ้านดง จำนวน ๑,๐๓๘ คน

๑.๔.๓.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านดง จังหวัดบุรีรัมย์ โรงเรียนเขาทรายบ้านดงพิทยาสรรค์, โรงเรียนวันทีสถิตย์พิทยาคม

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

พื้นที่ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในอำเภอบ้านดง จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมระยะเวลาทำวิจัย ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑.นักเรียนที่มี เพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดบุรีรัมย์ ต่างกัน

๑.๕.๒.นักเรียนที่มี อายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดบุรีรัมย์ต่างกัน

๑.๕.๓. นักเรียนที่มี วุฒิการศึกษาธรรมศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

๑.๕.๔. นักเรียนที่มี วุฒิการศึกษาสามัญแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดบุรีรัมย์ ต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ประสิทธิผล หมายถึง การบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่พึงปรารถนาหรือเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ พิจารณาจากการนำผลของงาน โครงการ หรือกิจกรรม ที่ได้รับเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่พระผู้ทำหน้าที่สอนวิชาพระพุทธศาสนาได้ตั้งไว้

การสอน หมายถึง วิธีการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ที่พระผู้ทำหน้าที่สอนวิชาพระพุทธศาสนาได้นำมาใช้เป็นวิธีการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย การอธิบาย การตั้งคำถาม การสาธิต การมอบหมายกิจกรรมให้นักเรียนนำไปปฏิบัติ

วิชาพระพุทธศาสนา หมายถึง รายวิชาหนึ่งในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้สำหรับศึกษาเล่าเรียน

พระสอนศีลธรรม หมายถึง พระสงฆ์ผู้ทำหน้าที่เป็นครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกระทรวงวัฒนธรรม ทำการสอนวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรมในโรงเรียน

โรงเรียนเขตพื้นที่อำเภอทับคล้อ หมายถึง โรงเรียนมัธยม ๒ แห่งในเขตพื้นที่ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร คือ โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยาคมและโรงเรียนวันที่สถิตพิทยาคม

ระดับการศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย วิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน เขตอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑. ทำให้ทราบการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๑.๗.๒. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓. ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรคและ ข้อเสนอแนะ ต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๑.๗.๔. นำข้อเสนอแนะจากการวิจัย เพื่อนำเสนอต่อการพัฒนาการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละแห่งต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดบุรีรัมย์” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังได้ประมวลสรุปเนื้อหาแนวคิด ทฤษฎี ดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นมาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

๒.๓ บริบทพื้นที่ในการวิจัย

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕ กรอบแนวความคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพของนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อต้องการแนวคิดอันเป็นเกณฑ์และแนวทางการศึกษาวิจัย ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของประสิทธิภาพ

แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่กล่าวถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยทั่วไปจะกล่าวถึงผลการปฏิบัติงาน (Performance) คือ เมื่อมีผลการปฏิบัติงานที่ดี ก็ถือว่ามีประสิทธิภาพในการทำงานสูงถ้าผลการปฏิบัติงานไม่ดี ก็ถือว่าไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำ ซึ่งในส่วนของความหมายของคำว่า “ประสิทธิภาพ” ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ ราชบัณฑิตยสถาน ได้ระบุความหมายของประสิทธิภาพว่า หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการงาน^๑

ประสิทธิภาพเป็นเรื่องของการใช้ปัจจัยและกระบวนการในการดำเนินงานโดยมีผลที่ได้รับเป็นตัวกำกับการแสดงประสิทธิภาพของการดำเนินงานใดๆ อาจแสดงค่าของประสิทธิภาพในลักษณะของการเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายในการลงทุนกับผลกำไรที่ได้รับซึ่งถ้าผลกำไรมีค่ามากกว่าต้นทุน

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, ๒๕๔๖), หน้า ๖๖๗.

ก็ยังแสดงถึงประสิทธิผลมากขึ้นประสิทธิผลอาจไม่แสดงเป็นค่าประสิทธิผลเชิงตัวเลขแต่แสดงถึงการบันทึกถึงลักษณะการใช้เงินวัสดุคนและเวลา ใช้การปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม ประหยัดไม่มีการสูญเปล่าเกินความจำเป็นรวมถึงมีการใช้กลยุทธ์หรือเทคนิควิธีการที่เหมาะสมสามารถนำไปสู่การบังเกิดผลได้เร็ว^๒ ประสิทธิผล คือ ระบบการบริหารจัดการตนเองที่เอื้อต่อการผลิตและการบริการได้ตามเป้าหมายสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายด้านพลังงานและระยะเวลาน้อยที่สำคัญคือบุคลากรมีส่วนช่วยกันแก้ไขปัญหา และอุปสรรคโดยไม่ใช้ความรุนแรงหรือเกิดข้อขัดแย้งน้อยที่สุด นอกจากนี้ประสิทธิผลยังเป็นเสมือนตัวชี้วัดของความสำเร็จ กล่าวคือหากผู้บริหารต้องการให้องค์การมีประสิทธิภาพการมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติขององค์การเพียงอย่างเดียวนั้นถือว่ายังไม่เพียงพอเนื่องจากสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองซึ่งประชาชนมีบทบาทและอำนาจอธิปไตย

รวมทั้งให้ความสนใจการเมืองมากกว่าแต่ก่อน สังเกตได้จากประชาชนมีการแสดงสิทธิและเสรีภาพของตนมากขึ้นทั้งหลายเหล่านี้ถือเป็นผลกระทบที่สำคัญต่อระบบราชการที่จะต้องเร่งพัฒนาและปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของประชาชนดังนั้นส่วนราชการต่างๆจึงต้องเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์การและบุคลากรเป็นลำดับต้นไม่ว่าจะเป็นการจัดอบรมเชิงวิชาการเพื่อเสริมสร้างความรู้ความสามารถทักษะและทัศนคติของบุคลากรภายในองค์การเพื่อให้เหมาะสมกับความคาดหวังและเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือผู้รับบริการอย่างแท้จริง^๓

การดำเนินงานให้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การทำงานที่ต้องให้ได้รับประโยชน์สูงสุด และการที่จะพิจารณาว่างานใดมีประสิทธิภาพหรือไม่ ก็พิจารณาได้จากผลงาน^๔ ดังนั้นความหมายไว้ในหนังสือ “ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์” ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การสนับสนุนให้มีวิธีการบริหารที่จะได้รับผลดีมากที่สุด โดยสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด นั่นก็คือ การลดค่าใช้จ่ายด้านวัตถุ และบุคลากรลง ในขณะที่พยายามเพิ่มความมั่นคงตรง ความเร็ว และความราบเรียบของการบริหารให้มากขึ้น^๕ คำว่าประสิทธิภาพของโครงการว่า หมายถึง การดำเนินงานของโครงการนั้นๆ

^๒ สมใจ ลักษณะ, **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน**, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๔๖), หน้า ๖-๗.

^๓ วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจและพิมลจรรย์ นามวัฒน์, **การศึกษาเพื่อกำหนดหลักสูตรการพัฒนาวิชาการ**, (สาขาวิทยาการจัดการ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๗), หน้า ๑

^๔ สมพงษ์ เกษมสิน, **การบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๙), หน้า ๑๒

^๕ ดิน ปรัชญพฤทธิ, **ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖), หน้า ๑๓๐.

บรรลุไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้ โดยใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานน้อยที่สุดหรือประหยัดที่สุด โดยได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า^๖

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ซึ่งไม่ได้กล่าวถึงปัจจัยนำเข้าหรือความพึงพอใจ และความหมายการบริหารว่าด้วยประสิทธิภาพมีความหมายดังนี้^๗

๑) ความสามารถในการผลิตผลลัพธ์ที่ต้องการด้วยการใช้พลังงาน เวลา วัสดุ หรือปัจจัยอื่นๆ ต่ำที่สุด

๒) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) และผลที่ออกมา (Output) เพื่อสร้างให้เกิดต้นทุนสำหรับทรัพยากรต่ำสุด

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (effectiveness) หมายถึง การปฏิบัติงานหรือดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ หรือได้ผลสำเร็จของงาน โดยใช้เวลาและทรัพยากรตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงาน รวมทั้งการสำเร็จเสร็จสิ้นตรงเวลา และบรรลุตามจุดมุ่งหมายของกิจกรรม^๘ มาตรฐานในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้พนักงานปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องช่วยให้การเปรียบเทียบผลงานที่ทำได้กับที่ควรจะเป็นมีความชัดเจนช่วยให้เห็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้เกิดผลได้มากกว่าปัจจัยที่ใช้และช่วยให้มีการฝึกฝนตนเองปรับเข้าสู่มาตรฐานการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ^๙ ดังนั้นประสิทธิภาพ จึงหมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดความสำเร็จตามความปรารถนาโดยใช้เวลา และความพยายามเล็กน้อย ก็สามารถให้ผลงานที่ได้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์^{๑๐} ส่วนประกอบต่อประสิทธิภาพขององค์กรนั้น ถ้าจะวัดจากปัจจัยนำเข้าเปรียบเทียบกับผลผลิตที่ได้นั้นจะทำให้การวัดประสิทธิภาพคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ประสิทธิภาพขององค์กร

^๖ รัตน์ บัณฑิต, การประเมินผลโครงการวิจัยเชิงปริมาณ, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท คอมแพคท์พริน จำกัด, ๒๕๔๐), หน้า ๖๕.

^๗ ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริญ ลักษิตานนท์ และสมชาย หิรัญกิตติ, ศัพท์การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๙๑-๙๒.

^๘ อภินันท์ จันทะนี, การใช้แนวคิดและทฤษฎีเพื่ออ้างอิงในการทำวิจัยทางธุรกิจ, (พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๗), หน้า ๑๐.

^๙ อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิตส์ชฌกร, การประเมินผลการปฏิบัติงานแนวความคิดหลักการวิธีการกระบวนการ, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทประชาชนจำกัด, ๒๕๓๙), หน้า ๗๑

^{๑๐} Cater V Good, **Dictionary of Education**, (New York: McGraw-Hill Book Company, 1973), p. 193.

หมายถึง การบรรลุเป้าหมายขององค์กรในการบรรลุเป้าหมายขององค์กรนั้นๆ ปัจจัยต่างๆ คือการฝึกอบรมประสบการณ์ความรู้ฝึกฝน ซึ่งเป็นความสำคัญต่อประสิทธิผลขององค์กรด้วย^{๑๑}

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลผลิตและทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจเพื่อให้ได้ผลการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้ และเพื่อผลกำไรขององค์กร และประสิทธิภาพเป็นเรื่องของการใช้ปัจจัยและกระบวนการในการดำเนินงานโดยมีผลผลิตที่ได้รับเป็นตัวกำหนด การแสดงประสิทธิภาพของการดำเนินงานใดๆ อาจแสดงค่าของประสิทธิภาพในลักษณะการเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายในการลงทุนกับผลกำไรที่ได้รับ ซึ่งถ้าผลกำไรสูงกว่าต้นทุนเท่าไรยิ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพมากขึ้น ประสิทธิภาพอาจไม่แสดงเป็นค่าประสิทธิภาพเชิงตัวเลข แต่แสดงด้วยการบันทึกถึงลักษณะการใช้เงิน วัสดุ คน และเวลา ในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า ประหยัด ไม่มีการสูญเสียเงิน ความจำเป็นรวมถึงการใช้กลยุทธ์ หรือเทคนิควิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมสามารถนำไปสู่การบังเกิดผลได้เร็ว ตรงและมีคุณภาพ

๒.๑.๒ ปัจจัยที่ทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ

แนวความคิดในเรื่องปัจจัยที่สำคัญในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ หรือปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติงานนั้น นักวิชาการหลายท่านได้สรุปประเด็นที่น่าสนใจไว้ ดังนี้

ประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงการดำเนินงานที่สามารถบรรลุผลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่ทั้งนี้ก็ต้องใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและประสิทธิภาพนั้น พิจารณาที่กระบวนการของการดำเนินงานมากกว่าผลผลิตของการดำเนินงาน^{๑๒} ประสิทธิภาพ (effectiveness) จึงหมายถึง การมีสมรรถนะสูง สามารถมีระบบการทำงาน สร้างสมรรถภาพและความมั่นคงเก็บไว้ภายในไว้เพื่อขยายตัวต่อไป และเพื่อเอาไว้สำหรับรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดวิกฤติจากภายนอกได้ด้วย^{๑๓} เพื่อให้บุคลากรนำองค์ความรู้ ความเข้าใจมาใช้ในการพัฒนางานบริหารจัดการด้านต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

^{๑๑} Kartz and Kahn, *The Social Psychology of Organization*, (New York: John Wiley & Sons, 1987), p. 121.

^{๑๒} ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและชมรมพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู, *การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ*, (ชยันนาท: ชยันนาทโมเดิร์นโฮม, ๒๕๕๕), หน้า ๑๔๘.

^{๑๓} สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, *เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบชุดวิชา “การพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา”*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๖), หน้า ๓๔๐.

สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถาบันฯ ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศด้านบริการแก่นักศึกษา ประชาชนสร้างเครือข่ายการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้วงจร PDCA กับงานด้านการศึกษาเพราะวงจร DEMMING (PDCA, Plan-Do-Check-Acting) PDCA สามารถประยุกต์ได้กับทุกกระบวนการ^{๓๔}

Plan วางแผน จัดตั้งวัตถุประสงค์และกระบวนการที่จำเป็น เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่เป็นไปตามความต้องการ ของลูกค้าและนโยบายขององค์กร

Do ปฏิบัติ นำกระบวนการไปปฏิบัติ

Check ตรวจสอบ ใฝ่ติดตามและวัดกระบวนการและผลิตภัณฑ์เทียบกับนโยบาย วัตถุประสงค์และข้อกำหนดสำหรับผลิตภัณฑ์แล้วรายงานผลลัพธ์

Acting ปรับปรุง จัดทำปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงสมรรถนะกระบวนการอย่างต่อเนื่อง เพราะการนำวงจร PDCA มาใช้พัฒนางาน ซึ่งต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

๑. P คือ การวางแผน (Plan) การทำงาน ซึ่งเราต้องรู้ว่า เราจะให้ใครทำ (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) ทำเมื่อไหร่ & มีเวลาเท่าไร (When) ทำอย่างไร (How) ภายใต้งบประมาณ เท่าไร (How much) ให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Purpose) ปัญหา มันเริ่มต้นจาก คน ๑ คน ไม่ได้มีงานเดียว ทุกๆ คน มีทั้งงานด่วน งานแทรก งานของหัวหน้า งานของเพื่อน สารพัดงานที่มละมละตุมกันเข้ามา และที่วุ่นวายมากขึ้นไปอีก ก็คือ หากองค์กรนั้นมีหลายนาย ซึ่งแต่ละนาย ก็สุดที่จะเอาแต่ใจตัวเอง เอาใจไม่ถูก ดังนั้นคนทำงานจึงเริ่มรวน ไม่รู้จะทำงานไหนก่อน พอจะเริ่มทำงานนั้น ผู้ร่วมงานถูกดึงไปทำอย่างอื่น งาน รันต่อไม่ได้ พอทำงานหนึ่งเสร็จ เวลาไม่พอที่จะทำงานถัดไป ต้องปรับ How (ปรับวิธีการ) แต่การปรับ How แบบเหลือเวลาทำงานน้อย ๆ มักจะทำได้ยาก สุดท้ายทีมงานก็ต้องวกกลับมาปรึกษาหัวหน้าทีมอีกครั้ง สำหรับปัญหาเหล่านี้หากจะแก้ ต้องทำให้ความผันผวนของการดำเนินงานมีให้น้อยลง ซึ่งคนที่เป็นหัวหน้าทีม จำเป็นต้อง Priority งาน ทุกๆ งาน ต้องกำหนดเป้าหมาย (Purpose) ของแต่ละงานไว้ชัดเจน แล้วจึงทำการวางแผนงาน (Plan) และหากต้องการให้ทีมงานปรับตัวได้เร็วหัวหน้าทีมจะต้องสอน (Coaching) วิธีคิดให้กับทีมงานด้วย ในขณะเดียวกัน หัวหน้าทีมต้องปรับแผนงานเร็วเพื่อที่จะได้นำพาทีมงาน ทำงานให้สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้

๒. D คือ การลงมือทำ (Do) ปัญหา มันเริ่มต้นจากความไม่ชัดเจนของหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น แม้ว่าตอนวางแผน จะบอกว่า ให้ใครทำให้ฝ่ายไหนทำบ้าง แต่ไม่ได้ระบุไปว่าใครเป็นเจ้าของหลัก ทำให้ทีมงานเกี่ยงงานกันได้ง่าย ยิ่งหากไม่ชอบขึ้นหน้ากันด้วยแล้ว งานยิ่งไม่เดินเลย หรือ ในตอนวางแผนบอกว่า จะต้องใช้อุปกรณ์แบบนี้ เท่านั้น แต่พอทำจริง ปริมาณไม่พอใช้เพราะตอนวางแผน

^{๓๔} Dr. William Edwards Deming, *Out of the crisis and the new Economic for Industry, Government Education*, (Cambridge: MA MIT, 1986), p. 88.

มองว่างบประมาณไม่พอเลยตัดโน่น ตัดนี่จนความเป็นจริง เกิดความไม่เพียงพอต่อการทำงาน ดังนั้น การแก้ปัญหาเหล่านี้สิ่งที่จะต้องทำในฐานะหัวหน้าทีมงาน ก็คือ การระมัดระวังในการนำทีม (Directing) ซึ่งจะเกี่ยวข้อง กับเรื่อง วิธีการสื่อสาร (Communication) การจูงใจให้ทีมงานอยากทำงาน (Motivation) และหัวหน้าทีมยังต้องทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา (Consulting) ให้กับทีมงานด้วย รวมถึง ต้องมีการจัดกำลังคน และจัดเตรียมทรัพยากรให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน (Organizing) ให้ดีก่อนที่จะดำเนินการลงมือทำ (Do)

๓. C คือ การตรวจสอบ งาน (Check) เริ่มต้นจาก การตรวจสอบนั้นทำได้ง่าย แต่การนำ ข้อมูลที่ตรวจสอบไปใช้ ควบคุม การท างานของส่วนงานนั้นๆ มักเป็นไปอย่างเชื่องช้า หรือ ไม่ได้นำไปใช้เลย และเมื่อเวลาผ่านไป พนักงานจะมองว่า การตรวจสอบของเขานั้น ไม่เห็นมีความจำเป็นต้องทำเลย ไม่นานพวกเขาก็จะเลิกทำการตรวจสอบงาน ดังนั้นแนวทางแก้ไข คือ หัวหน้าทีมงาน จะต้องเป็นผู้รับรู้ผลของการตรวจสอบงาน (Check) ของส่วนงานในสังกัดทั้งหมด เพื่อจะได้ทำการ เป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) นำข้อมูล ไปใช้ในการควบคุม (Control) ให้ผลงานเป็นตามแผน และหัวหน้างานยังจำเป็นต้องดำเนินการ ติดตาม การตรวจสอบงาน และควบคุมผลงาน อย่าง ต่อเนื่อง (Continue) เสมอเพื่อให้ทีมงาน เห็นถึงความสำคัญของงาน

๔. A คือ การปรับปรุงแก้ไขงานให้ดีขึ้น (Acting) ในกรณีที่ผลงานออกมาไม่ได้ตาม เป้าหมาย ก็ไม่มีใครทำอะไรต่อ และยิ่งงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้พนักงานก็จะทำเหมือนเดิม ซึ่งทำให้องค์กรไม่พัฒนา ดังนั้นแนวทางแก้ไข คือ กรณีที่ทำ งานไม่ได้เป้าหมาย หัวหน้าทีมงาน จะต้องทำการปรับแผนงาน (Adjust plan) โดยเน้นในประเด็นวิธีการ (How) และในกรณีที่ทำได้ตามแผนที่ กำหนดไว้หัวหน้าทีมงาน จำเป็นที่จะต้องทำการ สั่งการ (Command) ให้ทุกฝ่าย ตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น เพื่อที่องค์กรจะได้พัฒนาต่อไปไม่สิ้นสุด (Acting to improvement)

สรุป ผู้ให้บริการจะต้องมี ๓ แนวทางอย่างเป็นระบบมาประยุกต์ใช้เพื่อทำการปรับปรุง งานบริการให้ได้ตามข้อกำหนดของนโยบาย จากทั้งมุมมองของผู้ให้บริการและลูกค้า โดยก่อนที่จะมี การดำเนินการแผนในการปรับปรุงงานบริการ จะต้องมีการบันทึกระดับของคุณภาพการบริการใน ปัจจุบันไว้เพื่อทำการเปรียบ เทียบกับผลที่ได้จากการปรับปรุง รวมถึงนำมาใช้ในการเปรียบเทียบกับ ผลที่คาดว่าจะได้เพื่อทำการประเมินถึงผลประสิทธิผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งนี้เมื่อวงจร PDCA หมุนมาจนขั้นตอน การปรับปรุง (Acting) เสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว วงจรก็จะหมุนวนใหม่เพื่อ ทบทวนและปรับเปลี่ยนแผนการบริหารงานบริการในขั้นตอนการวางแผน (Plan) ต่อไป

ประสิทธิผล หมายถึง การปฏิบัติงานที่มีความถูกต้อง รวดเร็ว ตรงตามวัตถุประสงค์ของ การดำเนินงาน และต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัด และได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ประสิทธิภาพนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของบุคลากรที่ดี วัสดุอุปกรณ์ที่ดีและเพียงพอรวมทั้งระบบการบริหารจัดการที่คล่องตัว

และการกำกับดูแลที่ดี^{๑๕} ในการบริหารงานให้มีประสิทธิผลนั้น ทำได้เพียงใด อยู่ที่ยังจ่าย ๓ ประการ ที่ผสมผสานอยู่ด้วยกัน คือ^{๑๖}

๑) ความพยายาม คือ ขนาดของกำลังความพยายามของพนักงานที่ทุ่มเทให้กับงานของกลุ่ม จะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะงานที่ออกแบบว่า เป็นงานที่ท้าทายความสามารถหรือไม่ ให้อิสระในการตัดสินใจหรือไม่เป็นต้น

๒) ทักษะความรู้ หมายถึง ทั้งทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความรู้ที่จะเอาไว้อธิติงานและรวมไปถึงการมีทักษะและความรู้ที่เกี่ยวกับการเข้ากับคนเพื่อการทำงานด้วย ทักษะและความรู้นี้จะทำให้มีประสิทธิผลเข้ากันได้ และรวมพลังกันเพื่อการทำงานได้

๓) กลยุทธ์ที่ใช้แก้ปัญหาหรือประยุกต์ใช้ทำงาน ถ้ากลุ่มมีกลไกในการร่วมกันและช่วยกันคิดค้นหากกลยุทธ์ที่จะใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนางานให้ดีขึ้นตลอดเวลาและประสิทธิผลจะเกิดขึ้นได้เสมอ

การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของทีมจะมีลักษณะพอสรุปได้ดังนี้^{๑๗}

๑) สมาชิกมีความเข้าใจในบทบาทของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเป็นอย่างดี

๒) สมาชิกมีความเข้าใจในลักษณะของทีมและบทบาทของทีมที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กร

๓) สมาชิกทุกคนมีการสื่อสารถึงกันและกันโดยสะดวกและคล่องตัว

๔) สมาชิกทุกคนต่างสนับสนุนและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

๕) สมาชิกแต่ละคนต่างเข้าใจกระบวนการทำงานของกลุ่ม เข้าใจพฤติกรรมและพลวัตกลุ่มที่ช่วยให้กลุ่มทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด

๖) ทีมมีแนวทางการทำงานและการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพทั้งระดับกลุ่มและระหว่างกลุ่ม

๗) ทีมสามารถใช้ความขัดแย้งให้เกิดประโยชน์มากกว่าที่จะเป็นการทำลาย

๘) สมาชิกให้ความร่วมมือ มีการประสานงานอย่างดีระหว่างสมาชิกในกลุ่มและลดการแข่งขันชิงดีชิงเด่นซึ่งจะนำไปสู่ความเสียหายของกลุ่มและองค์กร

^{๑๕} สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบชุดวิชา“การพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา”, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖), หน้า ๓๔๐.

^{๑๖} ธงชัย สันติวงศ์, องค์กรและการจัดการทันสมัยยุคโลกาภิวัตน์, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐), หน้า ๑๙๖.

^{๑๗} สุนันทา เลาหนันท์, การพัฒนาองค์กร (Organization Development), (กรุงเทพมหานคร: ดีดี บุ๊คส์ไตร์, ๒๕๔๑), หน้า ๔๒

๙) ทีมมีการเพิ่มประสิทธิผลและสมรรถภาพของทีม โดยประสานกับทีมอื่น

๑๐) สมาชิกทุกคนมีความเคารพในหน้าที่ของแต่ละคน มีการกำหนดหน้าที่ให้แก่งานและกันสนับสนุนกันและกัน

ความมีประสิทธิภาพ หมายถึง การมีสมรรถนะสูง สามารถมีระบบการทำงานสร้างสมรรถภาพและความมั่งคั่งเก็บไว้ภายในเพื่อการขยายตัวต่อไป และเพื่อเอาไว้สำหรับรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดวิกฤติการจากภายนอกได้ด้วย^{๑๘} และได้กล่าวไว้อีกว่าประสิทธิภาพ (effectiveness) หมายถึง การเปรียบเทียบทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลที่ได้รับจากการทำงานว่าดีขึ้นอย่างไร แค่นั้น ในขณะที่กำลังทำงานตามเป้าหมายขององค์กร ซึ่งแตกต่างจาก ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ที่หมายถึง ความสำเร็จในการที่ดำเนินกิจการก้าวหน้าไปและสามารถบรรลุเป้าหมายต่างๆ ที่องค์กรตั้งไว้ได้^{๑๙} การปฏิบัติกิจกรรม การทำงาน อย่างราบรื่นครบถ้วนประหยัดเวลา ใช้กำลังและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เกิดการสูญเปล่าที่น้อยที่สุด บุคคลที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นบุคคลที่พึงปรารถนาในสังคมที่เขาเป็นสมาชิก และองค์กรที่เขาปฏิบัติหน้าที่^{๒๐} ประสิทธิภาพ คือ การพิจารณาระหว่างอัตราส่วนของผลผลิต (Output) ต่อปัจจัยนำเข้า (Input) หรือค่าใช้จ่ายต่อหน่วย^{๒๑} ดังนั้นประสิทธิภาพประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ ๕ ประการ คือ^{๒๒}

๑) คุณภาพของงาน (Quality) จะต้องมียุทธศาสตร์สูง หรือผู้ผลิตและผู้ใช้ประโยชน์ คุ้มค่าและมีความพึงพอใจ

๒) ปริมาณงาน (Quantity) ปริมาณของงานที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นไปตามความคาดหวังของหน่วยงาน

๓) เวลา (Time) คือเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานจะต้องเหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณของงาน รวมทั้งจะต้องเป็นไปตามกำหนดและสภาวะการณ์ด้วย

^{๑๘} ธงชัย สันติวงษ์, องค์กรและการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑), หน้า ๓๐.

^{๑๙} ธงชัย สันติวงษ์, ทฤษฎีองค์การและการออกแบบองค์กร, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑), หน้า ๒๕๓.

^{๒๐} สมใจ ลักษณะ, การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน, (กรุงเทพมหานคร: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๔๒), หน้า ๑๙๐.

^{๒๑} สมชัย ศรีสุทธิยากร, ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กร, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๒๔๒.

^{๒๒} ปีเตอร์สัน และโพลแมน (Peterson and Plowman) อ้างใน พระมหาสมหมาย ตันพิน, “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานองค์กรสงฆ์ไทย”, ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๒๘.

๔) วิธีการ (Method) ในการดำเนินงานจะต้องอยู่ในลักษณะที่ถูกต้องและเหมาะสม

๕) ค่าใช้จ่าย (Costs) ในการดำเนินงานทั้งหมดจะต้องเหมาะสมกับงานและวิธีการคือ จะต้องลงทุนน้อยและได้ผลกำไรมากที่สุด

การเสนอแนวคิดโดยการนำเอาการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานมาศึกษาร่วมกัน เพื่อให้ได้ปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างสบายใจ และมีประสิทธิผลได้ศึกษาวิจัยถึงทัศนคติของบุคคลที่พอใจในการทำงาน และไม่พอใจในการทำงาน พบว่าบุคคลที่พอใจในการทำงานนั้นประกอบไปด้วยปัจจัยดังนี้^{๒๓}

๑) การที่สามารถทำงานได้บรรลุผลสำเร็จ

๒) การที่ได้รับการยกย่องนับถือเมื่อทำงานเสร็จ

๓) ลักษณะเนื้อหาของงานที่น่าสนใจ

๔) การที่ได้รับความรับผิดชอบมากขึ้น

๕) ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

๖) การที่ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงานส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของงานที่เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจประกอบด้วยปัจจัย ดังนี้

๑) นโยบายการบริหารขององค์กร

๒) การควบคุมบังคับบัญชา

๓) สภาพการทำงาน

๔) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทุกระดับในหน่วยงาน

๕) ค่าตอบแทน

๖) สถานภาพ

๗) การกระทบกระเทือนต่อชีวิตส่วนตัว

๘) ความปลอดภัย

อัตราส่วนของผลผลิตต่อปัจจัย การวัดประสิทธิผลมีตัวบ่งชี้หลายตัวประกอบกัน เช่น อัตราการได้ผลตอบแทน ในเงินลงทุนหรือทรัพย์สินที่เป็นทุน ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยผลผลิต อัตราการสูญเสียสินค้าเปลืองการใช้ทรัพยากร และอัตราส่วนของผลกำไรต่อค่าใช้จ่ายในการลงทุน^{๒๔} คำนิยามของประสิทธิผลและประสิทธิผลว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง การใช้ทรัพยากรขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ประสิทธิภาพจึงมุ่งให้เกิดการ “ทำสิ่งที่ถูกต้อง (Doing the Right Things) ส่วน

^{๒๓} Hertzberg, **Motivation Moral and Money**, (New York: Psychology Co., 1968), p. 88.

^{๒๔} Gibson and others อ้างใน นภาพร ชันธนา, **การจัดองค์การและการบริหารธุรกิจ**, หน้า ๙

คำว่าประสิทธิผล (effectiveness) หมายถึง เป็นวิธีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เกิดความสิ้นเปลืองน้อยที่สุดในกระบวนการผลิตโดยสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายโดยใช้ทรัพยากรต่ำสุด กล่าวคือ เป็นการใช้โดยมีเป้าหมาย (goal) คือประสิทธิผล หรือให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้สูงสุด อาจเรียกว่า ทำสิ่งต่างๆให้ถูกต้อง (Doing things right)^{๒๕}

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานให้มีประสิทธิผล คือ ส่วนประกอบที่สำคัญซึ่งจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือสำเร็จตามเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ ได้แก่ การกำหนด กลยุทธ์ ระบบโครงสร้างองค์กร รูปแบบการบริการบุคลากร ค่านิยมของคนในองค์กร ความต้องการทั่วไป รวมถึงสภาพแวดล้อมภายในภายนอก ถ้าได้รับการตอบสนองการทำงานก็มีประสิทธิผล แต่ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองการทำงานก็ไม่มีประสิทธิผลและประสบผลสำเร็จ

๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นมาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

การศึกษาไทยได้จัดกันมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นราชธานีและเจริญรอยสืบต่อมาจนถึงสมัยปัจจุบันในสมัยกรุงสุโขทัยนั้น รัฐและวัดรวมกันเป็นศูนย์กลางแห่งประชาคม กิจกรรมต่างๆ ของรัฐและวัดย่อมเป็นการสอนประชาคมไปในตัว วิชาที่เรียน คือ ภาษาบาลี ภาษาไทย และวิชาสามัญขั้นต้น สำนักเรียนมี ๒ แห่ง แห่งหนึ่ง คือ วัด ซึ่งเป็นสำนักเรียนของบรรดาบุตรหลาน ขุนนาง และราษฎรทั่วไป มีพระที่เชี่ยวชาญภาษาบาลีเป็นผู้สอนเพราะสมัยนั้นเรียนภาษาบาลีกันเป็นพื้น ใครรู้พระธรรมวินัยแตกฉานก็นับว่าเป็นปราชญ์ ส่วนอีกแห่งหนึ่ง คือ สำนักราชบัณฑิตซึ่งสอนแต่เฉพาะเจ้านายและบุตรหลานข้าราชการเท่านั้น^{๒๖}

การปฏิรูปการศึกษาว่า เป็นการจัดการศึกษาที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนระดับกลางให้เป็นผู้มีความสามารถในการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมได้อย่างสมดุล สอดคล้องและเหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์ โดยจะต้องมีครูผู้เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาในการกล่อมเกล่าอบรมสั่งสอนอย่างต่อเนื่องตามพัฒนาการแต่ละวัยและเนื้อหาวิชา^{๒๗} การศึกษาของไทยในสมัยก่อนนั้นเริ่มต้นที่วัด โดยพ่อแม่จะส่งลูกหลานไปเล่าเรียนเขียนอ่าน ฟีกัดขัดเกลานิสาภัยกับพระสงฆ์ที่วัด แต่เมื่อวันเวลาผ่านไปรูปแบบการศึกษาก็เปลี่ยนแปลงไปมีสถานศึกษาที่เรียกว่า "โรงเรียน" เข้ามาแทนที่ ทำให้บทบาทของพระสงฆ์ในการเป็นครูลดน้อยถอยลงไปเป็นลำดับ จนใน

^{๒๕} Samuel C Certo, **Modern Management**, 8thed., (New Jersey: Prentice-Hall, 2000), p.9.

^{๒๖} วิไล ตั้งจิตสมคิด, **การศึกษาไทย**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๒), หน้า ๖๓.

^{๒๗} มัชฌิมา สังฆะภิกษุ, “ครูหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา”, **วารสารข้าราชการ**, ฉบับที่ ๑๗ ปีที่ ๔, (เมษายน - พฤษภาคม, ๒๕๔๐), หน้า ๕.

ที่สุตวิชาศีลธรรมก็หลุดหายไปจากหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างไรก็ดี ที่ผ่านมายังมีโรงเรียนหลายแห่งที่เห็นความสำคัญของครูพระ จึงมักจะนิมนต์ไปช่วยสอนและช่วยอบรมนิสัยของเด็กๆ ที่โรงเรียนอาจจะประสบหาละครั้งหรือเดือนละครั้ง ในขณะที่ฝ่ายพระสงฆ์เองก็พยายามที่จะขอเข้าไปสอนในโรงเรียน แม้ว่าจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเองก็ตาม กระนั้นก็ยังถูกปฏิเสธจากโรงเรียนบางแห่งว่าไม่มีชั่วโมงให้สอน ในปี พ.ศ.๒๕๔๒ กรมการศาสนา ซึ่งขณะนั้นยังสังกัดอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ริเริ่มโครงการ "ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน" ขึ้นมา แต่ด้วยงบประมาณอันจำกัดจึงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ และหลังจากมีการปฏิรูประบบราชการ ในปี พ.ศ.๒๕๔๕ กรมการศาสนา ก็ได้โอนเข้าไปสังกัดกระทรวงที่ตั้งขึ้นใหม่ คือ กระทรวงวัฒนธรรมเป็นเหตุให้โครงการนี้ต้องหยุดไปในระยะหลังๆ มีเสียงสะท้อนจากหลายภาคส่วนว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ในสังคม ปัจจุบันสนใจแต่เรื่องวัตถุ มีการแก่งแย่งแข่งขันกันเพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุนั้น จนกลายเป็นโรคขาด คุณธรรม จริยธรรม ขาดหลักธรรมที่จะนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง ความคิดรวบยอด สมมติฐานความเป็นมาที่มีในที่ต่างๆ หาทางปลุกฝังให้บุคคลในสังคมมีจริยธรรม เพื่อดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมอย่างมีความสุข ในการศึกษาจริยธรรม คำว่า จริยธรรม คือ จริย+ธรรม รวมเป็น จริยธรรม แปลว่า ธรรมที่ควรประพฤติ, การประพฤติที่ถูกต้อง, การปฏิบัติที่เหมาะสม หรือธรรมที่เป็นไปเพื่อ ความดีงาม ซึ่งปัญหานี้เป็นปัญหาระดับชาติที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง แต่ทว่าการนำเด็กทุกคนเข้าวัดเป็น เรื่องยากกว่า การนำพระเข้าสู่โรงเรียน ด้วยเหตุนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ กรมศาสนา ซึ่งเปลี่ยนมาสังกัด กระทรวงวัฒนธรรมจึงได้จัดทำโครงการ "ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน" ขึ้นมาอีกครั้ง โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้อันเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใน สถานศึกษาโดยร่วมกับ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เด็กนักเรียนนักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจใน หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันโครงการนี้ได้เริ่มมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยรัฐบาลได้จัดสรรเงินงบประมาณให้จำนวน ๑๐ ล้านบาท เพื่ออุดหนุนเป็นค่าใช้จ่าย ค่าดำเนินการจัดทำหนังสืออุปกรณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนถวายความรู้ครูพระที่เข้าไปสอนในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษาทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งมีครูพระจำนวน ๘๐๐ รูปในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ มีการขยายจำนวนพระสอนศีลธรรม จาก ๘๐๐ รูป เป็น ๔,๐๐๐ รูปโดยคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติงบประมาณจำนวน ๕๗,๙๖๔,๐๐๐บาท ให้โครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกเป็นค่าตอบแทนครูพระสอนศีลธรรมรูปละ ๒,๐๐๐ บาท ต่อเดือน จำนวน ๔,๐๐๐ รูป ตามระยะเวลาที่เหลือตั้งแต่เดือน พฤษภาคมจนกระทั่งถึงเดือนกันยายน เป็นเงิน ๔๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณของกรมศาสนา และเบิกจ่ายจากงบกลางประจำปี ๒๕๔๘ ส่วนที่สองเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ ประกอบการอบรม สื่อการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวง วัฒนธรรมที่จะจัดอบรมถวายความรู้ครูพระเพื่อสร้างศักยภาพให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสถานศึกษา และค่าติดตามโครงการอีก

กว่า ๑๗,๐๐๐,๐๐๐ บาทนอกจากนี้ กระทรวงวัฒนธรรมยังได้ทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับ กระทรวงศึกษาธิการ ในการที่จะพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนการ เรียนรู้ด้านวัฒนธรรมทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมและหลักธรรมทางศาสนา ทั้งหลักสูตรระยะสั้น ระยะยาวในสถานศึกษาทุกระดับ และได้วางเป้าหมายที่จะขยายครูพระให้เข้าไป สอนในโรงเรียนให้พอกับความต้องการของ กระทรวงศึกษาธิการและให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ คือ ๑ ตำบลต่อ ๑ ครูพระโดยแบ่งตามภาค คือ ครูพระสอนศีลธรรมภาคเหนือ จำนวน ๗๔๓ รูป ครู พระสอนศีลธรรมภาคใต้ จำนวน ๕๔๔ รูป ครูพระสอนศีลธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๑,๔๓๒ รูป และครูพระสอนศีลธรรมภาคกลาง จำนวน ๑,๒๘๑ รูป รวมทั้งหมด ๔,๐๐๐ รูปโดยใน ช่วงแรกได้กำหนดจำนวนครูพระสอนเข้าไปสอนในพื้นที่และแต่ละระดับ ดังนี้

๒.๒.๑ การศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้มี ๓ ตำบล ต่อ ๑ รูป

๒.๒.๒ ระดับอาชีวศึกษากำหนด ๓ รูป ต่อ ๑ จังหวัด

๓.๒.๓ จำนวนครูพระสอนที่เหลือจากข้อ ๑-๒ ให้ลงพื้นที่ในกรุงเทพ ฯ โดยกระจาย ไปใน ปีงบประมาณ ๒๕๕๑ กรมการศาสนาได้เปลี่ยนบทบาทการบริหารโครงการพระสอนศีลธรรม ใน โรงเรียนที่ดำเนินการมาแต่เดิมไปสนับสนุนกิจกรรมคุณธรรมอื่นๆ โดยได้โอนภาระงานพร้อม งบประมาณให้กระทรวงศึกษาธิการรับดำเนินการ และได้มอบให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัยรับโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมาดำเนินการ จัดเข้าในพันธกิจประเภทงาน ให้บริการวิชาการแก่ชุมชน โดยได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๕ หน่วยงาน ดังนี้

๑. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย มี พระสงฆ์ที่มีความพร้อมและมีพระที่สอนอยู่ในสถานศึกษาต่างๆอยู่แล้ว

๒. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มี ศิษยานิเทศ์และสถานศึกษา โรงเรียนที่มีความต้องการพระสอนศีลธรรม

๓. กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม มีวัฒนธรรมจังหวัดซึ่งเป็นผู้ดูแล โครงการ ฯ มาแต่เริ่มแรก

๔. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีผู้อำนวยการพระพุทธศาสนาจังหวัด เป็นผู้ ส่งเสริมพระสอนฯที่เข้าไปทำการสอนในโรงเรียน

๕. ภาคคณะสงฆ์ทั้ง ๑๘ ภาค มีเจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัดซึ่งปกครองดูแล พระสอน ฯ ทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์ของโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

๑. เพื่อจัดพระสงฆ์ที่มีความรู้ ความสามารถ ทั้งในด้านปริยัติและปฏิบัติเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนในโรงเรียนในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับ อาชีวศึกษา

๒. เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา มีความรู้ มีความเข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา

๓. เพื่อปลูกฝังให้นักเรียน นักศึกษา มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถนำความรู้และคุณธรรมไปบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข

สรุปแนวคิดของผู้วิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มี ๓ หลักในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในหลักทางพระพุทธศาสนาและนำไปประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

๑) หลักการกระบวนการพัฒนาผู้เรียนคือการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายต่อเนื่อง เป็นวิถีชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดมี การฝึกปฏิบัติเสมอๆ ทั้งด้านความประพฤติ (ศีล) จิตใจ (สมาธิ) และปัญญา (ปัญญา) เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้ง ๓ ด้าน ไปพร้อมๆ กัน

๒) หลักคิด การศึกษาตามแนวพุทธปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนวิถิพุทธคือกระบวนการพัฒนา การเรียนรู้ทั้งในด้านความประพฤติ (ศีล) จิตใจ (สมาธิ) และปัญญา (ปัญญา) เพื่อความเจริญงอกงามในทุกขั้นตอนของชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกิน อยู่ ดู ฟัง ในชีวิตประจำวันที่มีสติสัมปชัญญะคอยกำกับ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาดนจนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมให้เจริญสืบต่อไป และเนื่องจากพุทธศาสนามีหลักการพัฒนามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะฝึกฝนและพัฒนาได้ ประกอบกับวิเคราะห์ผู้เรียนว่ามีสติปัญญา อุนิสัย ความพร้อม และภูมิหลังที่แตกต่างกัน การพัฒนาจึงเน้นที่ตัวผู้เรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ

๓) หลักการทำ ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนวิถิพุทธนั้นครูและผู้บริหารสามารถจัด พัฒนาได้ตามหลักการหลักคิดข้างต้นโดยให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในที่นั้นๆ ต่อไป

๒.๓ บริบทพื้นที่ในการวิจัย

๒.๓.๑ ลักษณะทางกายภาพและที่ตั้งและอาณาเขตของอำเภอบัคล้อ

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มลาดเอียงจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตกบริเวณทิศใต้และตะวันตกเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีลำคลองขนาดเล็กไหลผ่าน บริเวณทิศเหนือและทิศตะวันออกมีป่าไม้เบญจพรรณและป่าโปร่ง บริเวณพื้นที่เป็นภูเขาสูงติดกัน บางแห่งเป็นภูเขาโดด เช่น เขาปอ เขานกยูง เขาเจ็ดลูก แต่ในปัจจุบันป่าไม้ลดน้อยลงไปมากเนื่องจากการเนื่องจากการขยายตัวของชุมชน ด้วยเหตุที่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม จึงเหมาะกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ประชาชนได้รวมกลุ่มกันพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพในเชิงธุรกิจ มีการพัฒนาตนเองตามแนวพระราชดำริ จนทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น อำเภอบัคล้อไม่มีแม่น้ำไหลผ่าน

๒.๓.๒ ข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา

ชั้น/เพศ	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
ม.๑	๘๘	๘๑	๑๖๙	๕
ม.๒	๘๖	๙๓	๑๗๙	๕
ม.๓	๙๕	๙๕	๑๙๐	๕
รวมมัธยมต้น	๒๖๙	๒๖๙	๕๓๘	๑๕
ม.๔	๔๐	๗๓	๑๑๓	๔
ม.๕	๔๓	๖๙	๑๑๒	๔
ม.๖	๕๘	๙๓	๑๕๑	๔
รวมมัธยมปลาย	๑๔๑	๒๓๕	๓๗๖	๑๒
รวมทั้งหมด	๔๑๐	๕๐๔	๙๑๔	๒๗

๒.๓.๓ ข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียนวันที่สฤติย์พิทยาคม

ชั้น/เพศ	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
ม.๑	๘	๑๒	๒๐	๑
ม.๒	๑๑	๗	๑๘	๑
ม.๓	๑๑	๑๓	๒๔	๑
รวมมัธยมต้น	๓๐	๓๒	๖๒	๓
ม.๔	๕	๘	๑๓	๑
ม.๕	๙	๙	๑๘	๑
ม.๖	๖	๘	๑๔	๑
รวมมัธยมปลายและ เทียบเท่า	๒๐	๒๕	๔๕	๓
รวมทั้งหมด	๕๐	๕๗	๑๐๗	๖

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๔.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลได้พบว่า มีผู้ทำการศึกษาวิจัย งานด้านประสิทธิผลไว้หลากหลายแต่ได้นำมาเสนอเพียงแต่พอสังเขป ดังนี้

พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมมสุทฺโธ (พรสุทธิชัยพงศ์) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี” ผลวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรีพบว่า พระภิกษุและสามเณร มีทัศนคติต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๓ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระภิกษุและสามเณร มีทัศนคติต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการศึกษาอบรมและสั่งสอนเท่ากับ ๓.๘๕ ด้านการบำรุงรักษาวัดจัดกิจกรรมและศาสนสมบัติเท่ากับ ๓.๗๘ ด้านการให้ความสะดวกในการบำเพ็ญกุศลเท่ากับ ๓.๖๑ และด้านการบริหารและการปกครองเท่ากับ ๓.๕๖ ตามลำดับ

การเปรียบเทียบทัศนคติของพระภิกษุและสามเณรต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พระภิกษุและสามเณร มีทัศนคติต่อประสิทธิผลการบริหารงานของเจ้าอาวาสไม่แตกต่างกันตาม สถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิ การศึกษานักธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรมและวุฒิการศึกษาสามัญ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางในการบริหารงานของเจ้าอาวาส พบว่าปัญหาและแนวทางในการบริหารงานของเจ้าอาวาส ได้แก่ (๑) ด้านการบำรุงรักษาวัด จัดกิจกรรมและศาสนสมบัติวัดใน จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์ ปัญหาเรื่องความสะดวกภายในวัด หรือ บริเวณรอบนอกของวัด และบางวัดมีโบราณสถานโบราณวัตถุที่มีสภาพทรุดโทรม (๒) ด้านการบริหารและการปกครอง ระยะเวลาในการประชุมแต่ละครั้งห่างกันนานเกินไป และบางวัดมีการรวมศูนย์กลางการปกครองไปที่เจ้าอาวาสเพียงผู้เดียว ทำให้ในบางครั้งการดูแลอาจไม่ทั่วถึงเท่าที่ควรประกาศคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้เรื่องกำหนดวิธีบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ (๓) ด้านการศึกษาอบรมและสั่งสอน ผู้ที่จะทำหน้าที่ในการอบรมพระภิกษุและสามเณร มีไม่เพียงพอ และไม่มี การอบรมครูพระ ทำให้เกิดการขาดแคลนครูพระที่จะทำหน้าที่ในการสอน หนังสือทั้งในแผนกบาลีและแผนกธรรม (๔) ด้านการให้ความสะดวกในการบำเพ็ญกุศลการติดต่อบางครั้งไม่สะดวก การจัดกิจกรรมไม่ทั่วถึง พิธีกรหรือมัคทายกบางวัดยังทำหน้าที่ได้ไม่สมบูรณ์และไม่ถูกต้องตามรูปแบบ

ประเพณีและสถานที่จอตกรภายในวัดคับแคบจนเกินไปทำให้ญาติโยมที่มาติดต่อหรือมาทำบุญที่วัดเกิดความไม่สะดวก^{๒๘}

พระครูพิศาลธีรธรรม (สมพร ปญฺญาวชิโร) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร” ผลวิจัยพบว่า การบริหารมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของวัดในอันที่จะพัฒนาให้เป็นระบบ สามารถส่งเสริมภิกษุสงฆ์สามเณรให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของพระธรรมวินัย และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีต่อการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างดี การบริหารวัดในปัจจุบันได้เปลี่ยนรูปแบบระบบ วิธีการ การสร้างระบบให้เหมาะสมกับผู้อยู่อาศัยในวัดนั้น ๆ และสังคมโดยรอบ เพื่อให้การบริหารเป็นไปตามความหมายที่ว่า การปกครอง การ ดูแลรักษาหมู่คณะและการดำเนินงานหรือการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่คณะหรือองค์กรต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้น ๆ ด้วยดีมีประสิทธิผล ประสิทธิผลการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๒ และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการปกครอง, ด้านการศึกษาสงเคราะห์และด้านการสาธารณูปการ มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการศาสนศึกษา การเผยแผ่ และการสาธารณสงเคราะห์มีประสิทธิผลอยู่ใน ระดับปานกลาง ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาที่สำคัญได้แก่ เจ้า อาวาสบางรูปขาดวิสัยทัศน์ ขาดเป้าหมาย ในการบริหารจัดการวัดที่ชัดเจน การบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสบางส่วนไม่มีการประชุม ปรีกษา วางแผน และกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนา วัดอย่างเป็นรูปธรรม เป็นการบริหารจัดการวัดตามความเคยชินที่เคยปฏิบัติมา ขาดการประสานงานระหว่าง วัด บ้าน และชุมชน และเจ้าอาวาสบางรูปใช้คนไม่ถูกต้องงาน จึงทำให้งานขาดประสิทธิผล^{๒๙}

พระคำไข คมภิรานนโท (ธงสวัสดิ์) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลใน การบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยสงฆ์นครหลวงเวียงจันทน์ประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ผลวิจัยพบว่า ประสิทธิผลในการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอน

^{๒๘} พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมฺมสุทฺโธ (พรสุทธิชัยพงศ์), “ประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี”, **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

^{๒๙} พระครูพิศาลธีรธรรม (สมพร ปญฺญาวชิโร), “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาส ในเขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร”, **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลางการจัดหลักสูตรเป็นไปตามนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ แต่บุคลากรยังขาดทักษะ และประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามแผนการสอน การวัดผลเน้นประเมินผล ตามสภาพความเป็นจริงวิเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อใช้ในปีต่อไปอย่างไรก็ตามยังขาดแคลน สื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย และการนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง (๒) วิทยาลัยสงฆ์วัดองค์ คือ ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานฝึกอบรมด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ความสามารถ และ ประสบการณ์ในการพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรอย่างต่อเนื่องโดยกำหนดเป็นนโยบาย และแผนการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม จัดหาสื่อ และเทคโนโลยีการเรียนการสอน และฝึกอบรมการใช้อย่างมีประสิทธิภาพล่องหนึ่งควรจัดหาเอกสาร ตำรา อุปกรณ์เกี่ยวกับขบวนการเรียนการสอนให้เพียงพอ^{๓๐}

พระครูสังฆรักษ์กฤษฎ์ตมณ สุเมธ (ศรีอันยู่) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี” ผลวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีพบว่า ประสิทธิผลการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๕ และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการปกครอง และด้านสาธารณูปการมีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๕ และ ๓.๕๔ ตามลำดับส่วนด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ด้านการเผยแผ่และด้านการสาธารณสงเคราะห์มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการ วัดของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีพบว่า ปัญหาที่สำคัญได้แก่ เจ้าอาวาสบางรูปขาดวิสัยทัศน์ขาดเป้าหมาย ในการบริหารจัดการวัดที่ชัดเจน การบริหารจัดการวัดของ เจ้าอาวาสบางส่วนไม่มีการประชุม ปรีกษา วางแผน และกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาวัด อย่างเป็นรูปธรรมเป็นการบริหารจัดการวัดตามความเคยชินที่เคยปฏิบัติมา ขาดการประสานงานระหว่าง วัด บ้าน และชุมชน เจ้าอาวาสบางรูปใช้คนไม่ถูกต้องงาน จึงทำให้งานขาดประสิทธิผล^{๓๑}

^{๓๐} พระคำไซ คมภิรานนโท (ธงส์สวัสดิ์), “ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยสงฆ์นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”, **ปริญญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

^{๓๑} พระครูสังฆรักษ์กฤษฎ์ตมณ สุเมธ (ศรีอันยู่), “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี”, **ปริญญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

พระธวัชชัย จารุธมโม (ศรีสุข) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : กรณีศึกษาวัดในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี” ผลวิจัยพบว่า ๑. จาก การศึกษาพบว่าประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์: กรณีศึกษา วัดในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๙$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พระภิกษุ สามเณรและประชาชนมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์อยู่ในระดับ มากทุกด้าน ๒. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระภิกษุสามเณร และประชาชน ต่อ ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์: กรณีศึกษา วัดในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี พบว่าสถานภาพ อายุ พรรษา ตำแหน่ง การศึกษานักธรรม และการศึกษายาสามัญ เพศ สถานภาพอาชีพ ตลอดจนถึงทักษะและประสบการณ์ชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่ของพระภิกษุ สามเณร ประชาชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็น ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์: กรณีศึกษา วัดในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรีโดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ ๓. การศึกษาด้านปัญหาและอุปสรรค พบว่า คณะสงฆ์ยังขาดงบประมาณในการพัฒนา ในด้านต่าง ๆ หลายเรื่องโดยเฉพาะเรื่องการศึกษา ขาดการทำวัตรสวดมนต์เป็นประจำ การทำงานที่ไม่ชัดเจนและเด็ดขาด การติดต่อสื่อสารไม่ชัดเจน การทำงานที่เฉื่อยชา มักทำงานแบบ การย้ายที่อยู่กับที่ไม่มีการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การขัดแย้งกันระหว่างบ้านกับวัด การไม่ให้ความเคารพซึ่งกันและกันของผู้เฒ่าที่ต้องปฏิบัติต่อผู้ใหญ่ ปัญหาเรื่องของยาเสพติดให้โทษและ อบายมุขอื่น ๆ เป็นปัญหาสำคัญของคณะสงฆ์ที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน^{๓๒}

กัญญ์กวีภาภรณ์ กลิ่นนิมโนวล ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหาร จัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔” ผลวิจัยพบว่า (๑) ประสิทธิผลการ บริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ ตามทัศนะของบุคลากรโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านฉันทะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๖$) ส่วนด้านวิริยะ จิตตะ และวิมังสา อยู่ในระดับมาก (๒) ผลการเปรียบเทียบ ทัศนะของบุคลากรต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิ บาท ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า บุคลากรที่มีเพศอายุระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ต่างกันมีทัศนะต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธ สมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อ ประสิทธิผลการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลัก อิทธิบาท ๔ ด้านวิมังสา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ (๓) แนวทางการประยุกต์ใช้หลัก

^{๓๒} พระธวัชชัย จารุธมโม (ศรีสุข), “ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : กรณีศึกษาวัดในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี”, *ปริญาญพทุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

อิทธิบาท ๔ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก คือ บุคลากรควรมีความต้องการใฝ่ใจรักที่จะปฏิบัติงานอยู่เสมอ ประารถนาที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป มีความขยันหมั่นประกอบการทำงานด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ท้อถอย ต้องตั้งจิตรับรู้ในภารกิจที่ได้รับมอบหมายโดยปฏิบัติงานด้วยความคิด เอาจิตฝึกฝั ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่งานที่ปฏิบัติอย่างแท้จริง และหมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ใคร่ครวญ ตรวจสอบตรวหาเหตุผล ตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในงานนั้น ๆ ที่สำคัญต้องรู้จักการวางแผนงาน วัดผล และคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา^{๓๓}

ไพบูลย์ ตั้งใจ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ พนักงานตามหลักอิทธิบาท ๔ กรณีศึกษา บริษัท แอมพาสอินดัสตรีจำกัด อำเภอเมือง จังหวัด สมุทรปราการ” ผลวิจัยพบว่า การศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานตามหลัก อิทธิบาท ๔ กรณีศึกษา บริษัท แอมพาสอินดัสตรีจำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๘$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าพนักงาน บริษัท แอมพาส อินดัสตรีจำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตามหลัก อิทธิบาท ๔ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๒๗$) ในด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในการปฏิบัติงาน) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๔.๐๙$) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) การเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แอมพาสอินดัสตรีจำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักอิทธิบาท ๔ จำแนกตาม เพศ อายุระดับ การศึกษา รายได้ฝ่ายที่สังกัด และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลทำให้ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แอมพาสอินดัสตรีจำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ รายได้ยังไม่เพียงพอ สภาพแวดล้อมยังไม่ค่อยสะอาด สวัสดิการยังไม่ครอบคลุม เทคโนโลยีในด้านการเอกสารยังไม่ดีพอ สถานที่จอดรถน้อย และยังต้องเสียค่าที่จอดรถ ความล่าช้าด้านเอกสาร การให้คำปรึกษากับลูกค้ายังไม่ดีเท่าที่ควร และ เจ้าหน้าที่ยังไม่เพียงพอ ดังนั้นแนวทางการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของพนักงานบริษัท แอมพาสอินดัสตรีจำกัด อำเภอเมือง จังหวัด

^{๓๓} กัญญ์วหาภรณ์ กลิ่นนิมมวล, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔”, *ปริญาพุทธศาสนศาสดมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

สมุทรปราการ สามารถ พิจารณาได้ ๔ ด้าน โดยการพัฒนาด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา เพื่อเป็นการเพิ่ม ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานให้ดียิ่งขึ้น^{๓๔}

สรุปได้ว่า “ประสิทธิภาพ” เป็นพฤติกรรมของผู้ที่ปฏิบัติการในการทำงาน เป็นงานของผู้ที่ทำงานนั้น ๆ อันจะหมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงขีดความสามารถในการทำงานของผู้ทำงานตามหน้าที่โดยผู้ที่ทำงานนั้นมีแผนการทำงาน มีระเบียบ กฎเกณฑ์ความรับผิดชอบ ความละเอียดรอบคอบในการทำงานนั้น ๆ ตลอดจนมีความกระตือรือร้นหรือมีสิ่งเร้าใจในการทำงาน และการพิชิตปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ตลอดจนความรู้สึกไปในทางบวก ความชอบในหน้าที่ ความสบายใจในการทำงาน ความสุขในงาน มีความอดทนต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ หรือเป็นความรู้สึกที่พอใจต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความชอบ ความสบายใจ และเป็นความรู้สึกที่บรรลุถึงผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน ๆ

๒.๔.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระสอนศีลธรรม

จากศึกษาและทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระสอนศีลธรรมพบว่าได้มีผู้ที่ทำการศึกษาและทำการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับพระสอนศีลธรรมไว้หลายประการด้วยกัน ดังจะนำมากล่าวพอสังเขปได้ดังนี้

พระตาล ญาณธโร (สิงห์ทอง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของเยาวชนชาวเขาต่อบทบาทของพระสงฆ์” ผลวิจัยพบว่า บทบาทด้านจัดการศึกษา ได้แก่ การจัดให้เยาวชนชาวเขาได้เรียนรู้การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของตน การดูแลรักษาสุขภาพเบื้องต้นการดูแลช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์การป้องกันภัยจากยาเสพติด และการชักนำเยาวชนให้บวชเรียนในระดับที่สูงขึ้นนั้น เยาวชนชาวเขาเห็นด้วยมากกับบทบาทด้านนี้โดยให้เหตุผลว่าเพื่อเป็นการรักษาประเพณีวัฒนธรรมอันดีไว้และได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการดูแลและช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์และวิธีป้องกันภัยจากยาเสพติด ส่วนการบวชเรียนเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนชาวเขาได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น ด้านความคาดหวัง อยู่ในระดับปานกลาง โดยให้เหตุผลว่าเยาวชนชาวเขาส่วนใหญ่ได้ผ่านการการอบรม หรือเรียนรู้มาแล้ว^{๓๕}

^{๓๔} ไพบุลย ตั้งใจ, “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ตามหลักอิทธิบาท ๔ กรณีศึกษา บริษัท แอมพาสอินดัสตรี จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”, **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๓๕} พระตาล ญาณธโร (สิงห์ทอง), “ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของเยาวชนชาวเขาต่อ บทบาทพระสงฆ์”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

พระมหาไชยา ขยลิตฺติ (เสนแสนยา) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของครูและนักเรียนที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา” จากผลการวิจัยพบว่า ๑.บทบาทและวิธีการสอนของพระภิกษุครูในโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษาว่ามีความเหมาะสมค่อนข้างมาก และมีความคาดหวังต่อพระภิกษุที่ทำการสอนธรรมศึกษาไว้สูงมากในด้านการสอน โดยต้องการให้พระภิกษุใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ไม่เน้นการ สอนแบบบรรยายจะทำให้ให้นักเรียนเบื่อธรรมะ และพระภิกษุบางรูปยังมีความไม่พร้อมในการสอนหลายอย่าง เช่น ความรู้และความแม่นยำในหลักสูตร และความหลากหลายในวิธีการสอนเด็ก ๒.วิธีการสอนของพระภิกษุนักเรียนธรรมศึกษา เห็นว่าวิธีการสอนของพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษามีความเหมาะสมในระดับเหมาะสมค่อนข้างมาก มีความคาดหวังต่อพระภิกษุในด้านการใช้อุปกรณ์การสอนที่หลากหลายสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้สนุกสนานไม่เครียดกับวิชาการ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและมีกิจกรรมร่วมอื่น ๆ ในการเรียนการสอน วิชาธรรมะ^{๓๖}

จินตนา จรียานนท์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายที่มีต่อพระสงฆ์ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในเขตกรุงเทพมหานคร” จากผลการวิจัย พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโดยพระสงฆ์ สรุปวิเคราะห์ผลใน ๓ ด้าน คือ ๑. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อครูพระสงฆ์ในด้าน บุคลิกภาพนั้นนักเรียนพึงพอใจในบุคลิกภาพของครูพระสงฆ์อยู่ในระดับมาก ๒. ความพึง พ้อใจ ด้านเนื้อหาวิชานักเรียนมีความพึงพอใจในเนื้อหาวิชาที่ครูพระสงฆ์สอน อยู่ในระดับมาก ๓. ความพึงพอใจในด้านเทคนิคเรื่องการเรียนการสอน นักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก แต่มีความพึงพอใจน้อยกว่าเรื่องบุคลิกภาพของพระสงฆ์^{๓๗}

พระมหาวุฒิชัย มหาเมตติโก (เหล่าเลิศ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลคุณภาพชีวิตการทำงานและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีต่อการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดนครปฐม” ผลวิจัยพบว่า ๑. พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้รับการยอมรับจากสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด การปฏิบัติการสอนของครูพระสอนศีลธรรม อยู่ในระดับมาก การพัฒนาความสามารถของครูพระสอนศีลธรรม ความมีอิสระในการทำงานแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อยู่ในระดับมาก ส่วนการมีส่วนร่วม

^{๓๖} พระมหาไชยา ขยลิตฺติ (เสนแสนยา), “ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของครูและนักเรียนที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๓๗} จินตนา จรียานนท์, “ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อพระสงฆ์ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในเขตกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๑๕๘.

ในโรงเรียน และความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัว อยู่ในระดับปานกลาง ๒. ครูพระ สอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดนครปฐม เมื่อจำแนกตามอายุและประสบการณ์สอนต่างกัน มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนอายุพรรษา ระดับ การศึกษาแผนกบาลีและระดับ การศึกษาแผนกสามัญต่างกัน มีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ๓. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์การมีส่วนร่วมในโรงเรียน ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และการพัฒนาความสามารถของครูพระสอน ศีลธรรมและการยอมรับจากสังคม สามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้ร้อยละ ๙๘.๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ ๐.๐๑^{๓๘}

ศราวุฒิ จรรย์สุมิ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดอุทัยธานีที่มีต่อครูพระผู้สอนสาระพระพุทธศาสนา” ผลวิจัยพบว่า ๑) ในภาพรวม นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดอุทัยธานีส่วนใหญ่ มีทัศนคติทางบวกต่อครูพระผู้สอนสาระพระพุทธศาสนา ๒) ในภาพรวมไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง ทัศนคติของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดอุทัยธานีต่อครูพระผู้สอนสาระพระพุทธศาสนา ๓) ในการศึกษาทัศนคติของนักเรียนต่อครูพระโดยแยกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ความสำคัญของครูพระ บทบาทความเป็นครูพระและด้านการปฏิบัติตนของครูพระในโรงเรียน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน^{๓๙}

อรพร คัมภีรศาสตร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์การประเมินพระต้นแบบด้านสื่อการเรียนรู้อัตระดับการศึกษาขั้นศึกษาขั้นพื้นฐาน” ผลการวิจัยการพัฒนาเกณฑ์การประเมินพระต้นแบบด้านสื่อการเรียนรู้อัตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑) ด้านการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน ผลวิจัยพบว่า ผู้สอนเน้นปลูกฝังเรื่องคุณงามความดีหลักคำสอนของพระพุทธองค์ เป็นผู้มีความรู้ในเรื่องที่จะสอนอย่างถ่องแท้เป็นแบบอย่างที่ดีโดยการสอนให้รู้ทำให้ดูทำให้ดี อยู่ให้เห็นและพิจารณาช่วงชั้นของผู้เรียน ๒) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้พบว่า ผู้สอนกำหนดกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิด สันติศาสนา สมาทปนา สมุตเตชนา สัมปหัง โดยพิจารณาหลักสูตร คำอธิบายรายสาระการ

^{๓๘} พระมหาวุฒิชัย มหาเมตติโก (เหล่าเลิศ), “ผลคุณภาพชีวิตการทำงานและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ที่มีต่อการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดนครปฐม”, *ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐).

^{๓๙} ศราวุฒิ จรรย์สุมิ, “ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดอุทัยธานีที่มีต่อครูพระผู้สอนสาระพระพุทธศาสนา”, *ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๒).

เรียนรู้เนื้อหา โดยยึดหลักไตรสิกขา ผู้สอนบอแก้วตฤประสงค์ให้ผู้เรียนทราบก่อนเรียนและเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน^{๔๐}

สรุปได้ว่า พระสอนศีลธรรม เป็นผู้สอนวิชาศีลธรรมในโรงเรียน โดยมีคาบสอนอย่างน้อย ๒ คาบต่อสัปดาห์เป็นผู้สอนหลักสูตรธรรมศึกษาชั้นตรี โท เอก เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ในหลักธรรมเป็นผู้สอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักธรรมทางศาสนาเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ในหลักธรรม เป็นผู้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมตามหลักธรรมทางศาสนาเพื่อ การปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นผู้จัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และเป็นผู้นำนักเรียน ครู ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา เป็นครูผู้สอนประจำโครงการศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์เป็นผู้อบรม และเป็นกรรมการคุมสอบหลักสูตรธรรมศึกษาในเรือนจำ และสถานพินิจและเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์และบำเพ็ญสาธารณประโยชน์แก่ โรงเรียนและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

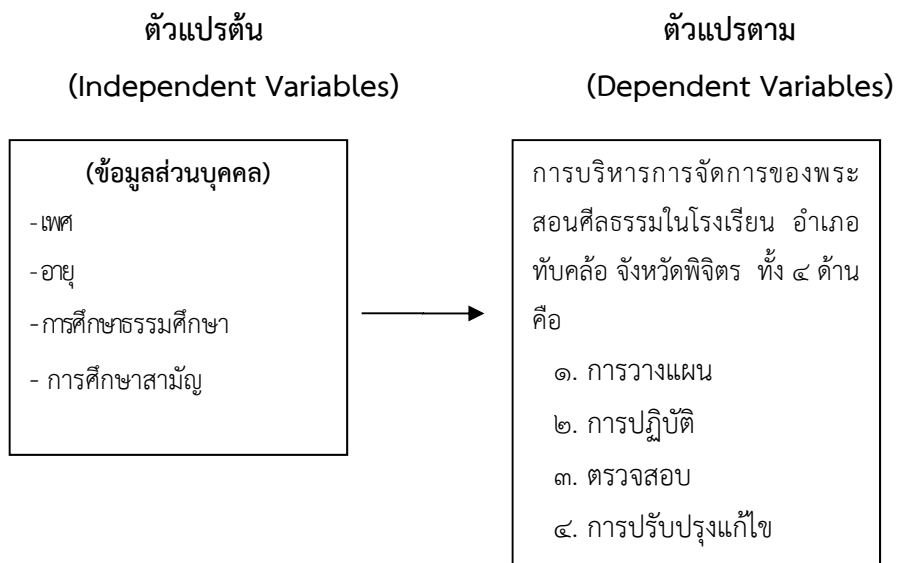
๒.๕ กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา เกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ประกอบด้วย ตัวแปรต้น (Independent Variables) (Dependent Variables) ได้ ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ข้อมูลส่วนปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ การศึกษาธรรมศึกษา การศึกษาสามัญ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ “การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยสังเคราะห์จากกรอบแนวคิด/ทฤษฎี ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน คือได้แก่ ๑. Plan (การวางแผน) ๒. Do (การปฏิบัติ) ๓. Check (ตรวจสอบ) ๔. Acting (ปรับปรุงแก้ไข)

^{๔๐} อรพร คัมภีรศาสตร์, “การพัฒนาเกณฑ์การประเมินพระต้นแบบด้านสื่อการเรียนรู้ระดับ การศึกษาขั้นศึกษาขั้นพื้นฐาน”, ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐).

ภาพที่ ๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดบุรีรัมย์” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ๓ ประการ ๑) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดบุรีรัมย์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลัก

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร (Population) ได้แก่ นักเรียนในเขตพื้นที่ ในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรโดยมีกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มตัวอย่าง ประชากรทั้งสิ้น ๒ โรงเรียน ๑,๐๓๘ คน^๑

๒) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ดังนี้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากนักเรียน จำนวน ๑,๐๓๘ คน ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด ๑,๐๓๘ รูป เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$n = \frac{1,038}{1 + 1,038(0.05)^2}$$

$$n = \frac{1,038}{1 + 2.595}$$

$$n = \frac{1,038}{3.60} = 288.33$$

$$n = 289$$

^๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (ข้อมูล วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๑).

เพราะฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง **Sampling** เท่ากับ ๒๘๙ คน

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบแบ่งชั้น ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (**Stratified random sampling**) โดยใช้นักเรียน เป็นระดับในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นสัดส่วนโดยใช้สูตรดังนี้ จำนวนตัวอย่างในแต่ละระดับ = $\frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละระดับ}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$

จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นของนักเรียนในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร รวม ๒๘๙ รูป รายละเอียดดังตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนในพื้นที่ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

ลำดับ	โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑	เขาทรายทับคล้อพิทยา	๙๒๙	๒๕๙
๒	วันที่สถิตย์พิทยาคม	๑๐๙	๓๐
รวม		๑,๐๓๘	๒๘๙

๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) เพื่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร พระสังฆาธิการผู้บริหารจัดการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๘ รูป / คน ดังนี้

๑. พระศรีวิกรมมณี (จันทราวุฒิ วชิรเมธี, ป.ธ.๙) รองเจ้าคณะจังหวัดพิจิตรฝ่ายการศึกษา เจ้าอาวาสวัดตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

๒. พระครูศรีเมธาภรณ์ (ประภาส ฐิตธมฺโม, ป.ธ.๖) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมงคลทับคล้อ พระอารามหลวง อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๓. พระมหาแฝด จันทโก, ป.ธ.๖, อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดมงคลทับคล้อ พระอารามหลวง อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๔. พระเอกลักษณ์ อารยสุโก พระสอนศีลธรรม วัดเขาทราย อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๕. นายอัครชัย ไฉ่ผลธัญญา ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดพิจิตร

๖. นางนพคุณ ครุฑหลวง	ผู้อำนวยการโรงเรียนวันที่สฤติย์พิทยาคม
๗. นายวณัฐพงศ์ ทองคำ	ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา
๘. นายธวัชชัย เทศขำ	ผู้อำนวยการโรงเรียนตะพานหิน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพดังนี้

๑) เชิงปริมาณ (Quantitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประเด็นศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

ก. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. ศึกษาหลักการและแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรจากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างมื่อการวิจัย

๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

๔. สร้างเครื่องมือการวิจัย

๕. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๗. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๘. รวบรวมแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์

ข. ลักษณะของเครื่องมือ

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) หรือตรวจสอบรายการโดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ธรรมศึกษา และวุฒิการศึกษาสามัญ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัณฑล จังหวัดพิจิตร โดยแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ๕ หมายถึงมากที่สุด
- ๔ หมายถึงมาก
- ๓ หมายถึงปานกลาง
- ๒ หมายถึงน้อย
- ๑ หมายถึงน้อยที่สุด^๒

ตอนที่ ๓ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัณฑล จังหวัดพิจิตร

๒) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่ใช้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นคำถามอันนำมาซึ่งการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัณฑล จังหวัดพิจิตร พร้อมข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา โดยการทบทวนเอกสารจาก เอกสาร ตำราผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัณฑล จังหวัดพิจิตร เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดประเด็นคำถามที่ใช้ในการวิจัยสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งยึดตามวัตถุประสงค์การวิจัย

โดยการสัมภาษณ์นั้นผู้วิจัยกำหนดประเด็นคำถามอันนำมาซึ่งการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัณฑล จังหวัดพิจิตร ใน ๔ ด้าน คือ ๑. Plan (การวางแผน) ๒. DO (ปฏิบัติ) ๓. Check (ตรวจสอบ) ๔. Acting (การปรับปรุง)^๓ พร้อมข้อเสนอแนะซึ่งบันทึกการสัมภาษณ์โดยการบันทึกภาพ เสียง และจดบันทึก

ค. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างไว้ไปดำเนินการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

^๒ สุวริย์ ศิริโกการภิมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๖), หน้า ๑๔๐.

^๓ Dr. William Edwards Deming, *Out of the crisis and The new Economic for Industry, Government Education*. (Cambridge, Mass: MIT Press, 1940), p. 88

๑. ดำเนินการตรวจสอบปรับปรุง วรรคตอน การสะกด การจัดวางข้อความ และรูปเล่ม พิสูจน์อักษรของเครื่องมือให้สมบูรณ์ นำเครื่องมือที่สร้างไว้เสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบและขอคำแนะนำ

๒. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Validity)^๔ นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ในการวิจัยและการใช้สถิติ จำนวน ๕ ท่าน

๒.๑ พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๒ พระมหาสุรินทร์ สุนนโท, ดร. อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๓ ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๔ พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.๕ ดร.สุรียา รักษาเมือง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือทางด้านเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงทางด้านโครงสร้าง (Construct Validity) ตรวจสอบอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ (Face Validity) ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง (Criterion Related Validity) และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item Objective Congruence: IOC)^๕ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อถามที่นำไปใช้ได้ตั้งแต่ ๐.๕ ถึง ๑.๐

๓. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับพระสงฆ์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อ

^๔ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๘), หน้า ๑๑๕-๑๒๐.

^๕ ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, การวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษา, (สกลนคร: สมศักดิ์การพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๕๘-๑๕๙.

วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๖ ซึ่งได้ค่าเท่ากับ ๐.๘๔๗

๔. ดำเนินการปรับปรุงเครื่องมือครั้งที่ ๒ โดยปรับปรุงแก้ไขจากผลที่วิเคราะห์ได้จากการทดลองใช้ (Try Out)

๕. สร้างเครื่องมือฉบับสมบูรณ์และนำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามกลับคือด้วยตนเอง และการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

๑. การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความงานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร เพื่อสร้างเครื่องมือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

๒. ผู้วิจัยเสนอขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย คณะสังคมศาสตร์ สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อแจ้งต่อเจ้าคณะจังหวัดเพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างภายในจังหวัดและขอสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามรายนามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย คณะสังคมศาสตร์ สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พร้อมทั้งแบบสอบถามไปแจกให้กับประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

๔. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างกลับคืนด้วยตนเอง

๕. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๐ รูป/คน และการสังเกตเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๖. รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อนำมาประมวลผลตามวิธีการทางสถิติและรวบรวมคำให้สัมภาษณ์ เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลหาประเด็นความสอดคล้องการบริหารจัดการของและการดำเนินการวิจัยต่อไป

^๖ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, หน้า ๑๒๕.

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนา “การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบ “การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” โดยจำแนกตามสถานภาพ ได้แก่ เพศ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า (t-test) และอายุ วุฒิการศึกษา ธรรมศึกษา ระดับการศึกษาสามัญ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยการจัดระบบเนื้อหาตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย แล้วทำการแปลผลเป็นความเรียง

๓.๕.๒) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

๑. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
๒. นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
๓. วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
๔. สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอแบ่งเป็น ๔ ตอน ดังนี้

๔.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับ การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัด พิจิตร

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบ การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามสภาพส่วนบุคคล

๔.๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ (Body of knowledge) ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ เพศ อายุ การศึกษาธรรมชาติ ระดับการศึกษาสามัญ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑ ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n= ๒๘๙)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๑๑๖	๔๐.๑๐
หญิง	๑๗๓	๕๙.๙๐
รวม	๒๘๙	๑๐๐.๐๐
๒. อายุ		
๑๒-๑๕ ปี	๘๐	๒๗.๗๐
๑๖-๑๙ ปี	๒๐๙	๗๒.๓๐
รวม	๒๘๙	๑๐๐.๐๐
๓. การศึกษาธรรมชาติ		
ไม่มีนักรธรรม		
ธรรมศึกษาตรี	๑๑๘	๔๐.๘๐
ธรรมศึกษาโท	๙๒	๓๑.๘๐
ธรรมศึกษาเอก	๗๙	๒๗.๓๐
รวม	๒๘๙	๑๐๐.๐๐
๔.ระดับการศึกษาสามัญ		
มัธยมศึกษาตอนต้น	๑๓๘	๔๗.๘๐
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๑๕๑	๕๒.๒๐
รวม	๒๘๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม “การบริหารจัดการของ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๙๐ เพศชาย จำนวน ๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๑๐

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง ๑๖-๑๙ ปี จำนวน ๒๐๙ คน คิดเป็น ร้อยละ ๗๒.๓๐ รองลงมา มีอายุระหว่าง ๑๒-๑๕ ปี จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗๐

การศึกษาระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๘๐ รองลงมาระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโท จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘๐ และระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอก จำนวน ๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๐

ระดับการศึกษาสามัญ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระดับการศึกษาสามัญ มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๒๐ รองลงมาคือระดับการศึกษาสามัญ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๘๐

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยรวมและรายด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรจำแนกเป็น ๔ ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบ ด้านการปรับปรุงแก้ไข มีรายละเอียด ดังแสดงในตาราง ๔.๒ - ๔.๖ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรจำแนกรายด้าน โดยภาพรวม

(n=๒๘๙)

การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร		ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑	ด้านการวางแผน	๔.๐๖	๐.๓๖	มาก
๒	ด้านการปฏิบัติ	๔.๐๒	๐.๓๖	มาก
๓	ด้านการตรวจสอบ	๔.๐๖	๐.๓๕	มาก
๔	ด้านการปรับปรุงแก้ไข	๔.๐๓	๐.๓๘	มาก
รวม		๔.๐๙	๐.๔๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$, S.D. = ๐.๔๘) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = ๔.๐๖$, S.D. = ๐.๓๖) ด้านการตรวจสอบ ($\bar{X} = ๔.๐๖$, S.D. = ๐.๓๕) ด้านการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = ๔.๐๓$, S.D. = ๐.๓๘) ด้านการปฏิบัติ ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๓๖)

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการวางแผน

(n=๒๘๙)

ด้านการวางแผน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ได้กำหนดในการวางแผนการบริหารการสอนในสถานศึกษา	๔.๔๖	๐.๕๖	มาก
๒ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน วางแผนในการกำหนดข้อบ่งชี้ ในการเรียนการสอนในสถานศึกษา	๔.๐๓	๐.๖๐	มาก
๓ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน กำหนดการสอนหลักสูตร ในการเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา	๓.๗๖	๐.๘๐	มาก
๔ พระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนในการกำหนดรูปแบบการเรียนการสอน	๔.๒๙	๐.๖๖	มาก
๕ พระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนในการวัดประเมินผล	๓.๗๔	๐.๘๒	มาก
รวม	๔.๐๖	๐.๓๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๖$, S.D. = ๐.๓๖)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการวางแผน คือ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ได้กำหนดในการวางแผนการบริหารการสอนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๔๖$, S.D. = ๐.๕๖) ระดับรองลงมาคือ พระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนในการกำหนดรูปแบบการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๔.๒๙$, S.D. = ๐.๖๖) และระดับน้อยที่สุดคือ พระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนในการวัดประเมินผล ($\bar{X} = ๓.๗๔$, S.D. = ๐.๘๒)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการปฏิบัติ

(n=๒๘๙)

ด้านการปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๖ พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการติดตามการปฏิบัติตามแผนการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษา	๓.๙๗	๐.๕๖	มาก
๗ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม ขอบข่าย พระสอนศีลธรรม ในโรงเรียน	๔.๒๔	๐.๖๙	มาก
๘ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม การสอนหลักสูตรในการเรียนการสอน	๔.๐๐	๐.๘๑	มาก
๙ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม รูปแบบ รายวิชาในวิชาพระพุทธศาสนา ในสถานศึกษา	๓.๘๙	๐.๗๘	มาก
๑๐ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม การวัดประเมินผล ตามกำหนด ในรูปแบบ การเรียนการสอน	๔.๐๑	๐.๗๖	มาก
รวม	๔.๐๒	๐.๓๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ระดับความคิดเห็นของ นักเรียน ที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๓๖)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการปฏิบัติ คือ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม ขอบข่าย พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๔$, S.D. = ๐.๖๙) ระดับรองลงมาคือ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม การวัดประเมินผล ตามกำหนด ในรูปแบบ การเรียนการสอน ($\bar{X} = ๔.๐๑$, S.D. = ๐.๗๖) และระดับน้อยที่สุดคือ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตามรูปแบบ รายวิชาในวิชาพระพุทธศาสนา ในสถานศึกษา ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = ๐.๗๘)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ นักเรียน ที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการตรวจสอบ

(n=๒๘๙)

ด้านการตรวจสอบ		ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑๑	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล การบริหารการศึกษาภายในสถานศึกษา	๔.๒๘	๐.๗๒	มาก
๑๒	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการกำหนด แนวทาง การปฏิบัติตามในขอบข่าย การเรียนการสอน	๔.๐๗	๐.๖๕	มาก
๑๓	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมการติดตาม ด้าน การประเมินผล การเรียนการสอนในสถานศึกษา	๔.๐๐	๐.๘๐	มาก
๑๔	พระสอนศีลธรรม ได้มีการพัฒนารูปแบบการเรียน การสอน ในสถานศึกษา	๓.๙๕	๐.๖๓	มาก
๑๕	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการวัดประเมินผล ในรายวิชา ในการเรียนการสอน ในสถานศึกษา	๓.๙๘	๐.๗๒	มาก
รวม		๔.๐๖	๐.๓๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม ด้านการตรวจสอบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๖$, S.D. = ๐.๓๕)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการตรวจสอบ คือ พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล การบริหารการศึกษาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๘$, S.D. = ๐.๗๒) ระดับรองลงมาคือ พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง การปฏิบัติตามในขอบข่าย การเรียนการสอน ($\bar{X} = ๔.๐๗$, S.D. = ๐.๖๕) และระดับน้อยที่สุดคือ พระสอนศีลธรรม ได้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ในสถานศึกษา ($\bar{X} = ๓.๙๕$, S.D. = ๐.๖๓)

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ นักเรียน ที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการปรับปรุงแก้ไข

(n=๒๘๙)

ด้านการปรับปรุงแก้ไข		ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑๖	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแนวทาง การบริหารในสถานศึกษา	๔.๐๐	๐.๗๒	มาก
๑๗	พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา ขอบข่ายในรายวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา	๔.๓๐	๐.๗๐	มาก
๑๘	พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา รายวิชา ในการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา	๔.๐๐	๐.๖๕	มาก
๑๙	พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา	๓.๘๑	๐.๗๓	มาก
๒๐	พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนาในการวัดประเมิน ในการเรียนการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา	๔.๐๔	๐.๖๘	มาก
รวม		๔.๐๓	๐.๓๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ระดับความคิดเห็นของ นักเรียน ที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม ด้านการปรับปรุงแก้ไข อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๓$, S.D. = ๐.๓๘)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการปรับปรุงแก้ไข คือ พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา ขอบข่ายในรายวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๓๐$, S.D. = ๐.๗๐) ระดับรองลงมาคือ พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา ในการวัดประเมิน ในการเรียนการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา ($\bar{X} = ๔.๐๔$, S.D. = ๐.๖๘) และระดับน้อยที่สุดคือ พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา ($\bar{X} = ๓.๘๑$, S.D. = ๐.๗๓)

๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยเปรียบเทียบตามสถานภาพส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ธรรมเนียมศึกษา และระดับการศึกษาสามัญ ตามสมมติฐานที่ ๑- ๔ ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามเพศ

(n=๒๘๙)

การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียน อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร	เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
๑ ด้านการวางแผน	ชาย	๑๑๖	๔.๒๒	๐.๓๒	๖.๘๗**	๐.๐๐
	หญิง	๑๗๓	๓.๙๕	๐.๓๕		
๒ ด้านการปฏิบัติ	ชาย	๑๑๖	๔.๑๖	๐.๓๙	๕.๓๘**	๐.๐๐
	หญิง	๑๗๓	๓.๙๓	๐.๓๐		
๓ ด้านการตรวจสอบ	ชาย	๑๑๖	๔.๒๑	๐.๒๙	๖.๕๕*	๐.๐๕
	หญิง	๑๗๓	๓.๙๖	๐.๓๕		
๔ ด้านการปรับปรุงแก้ไข	ชาย	๑๑๖	๔.๑๐	๐.๔๔	๒.๓๘**	๐.๐๐
	หญิง	๑๗๓	๓.๙๙	๐.๓๔		
เฉลี่ยรวม	ชาย	๑๑๖	๔.๒๘	๐.๖๕	๖.๖๖**	๐.๐๐
	หญิง	๑๗๓	๓.๙๖	๐.๒๕		

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม ($t = ๖.๖๖$, $Sig = ๐.๐๐$) แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการตรวจสอบ มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านการวางแผน

($t = ๖.๘๗$, $Sig = ๐.๐๐$) ด้านการปฏิบัติ ($t = ๕.๓๘$, $Sig = ๐.๐๐$)และด้านการปรับปรุงแก้ไข ($t = ๒.๓๘$, $Sig = ๐.๐๐$) มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๒ นักเรียนที่มี อายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามอายุ

($n=๒๘๙$)

การบริหารจัดการของพระสอน ศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร	อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
๑ ด้านการวางแผน	๑๒-๑๕ปี	๘๐.๐๐	๔.๑๔	๐.๔๐	๒.๔๑	๐.๓๖
	๑๖-๑๙ปี	๒๐๙.๐๐	๔.๐๓	๐.๓๔		
๒ ด้านการปฏิบัติ	๑๒-๑๕ปี	๘๐.๐๐	๔.๒๑	๐.๒๘	๕.๗๔	๐.๐๖
	๑๖-๑๙ปี	๒๐๙.๐๐	๓.๙๕	๐.๓๖		
๓ ด้านการตรวจสอบ	๑๒-๑๕ปี	๘๐.๐๐	๔.๑๙	๐.๓๔	๔.๑๓	๐.๗๘
	๑๖-๑๙ปี	๒๐๙.๐๐	๔.๐๑	๐.๓๔		
๔ ด้านการปรับปรุงแก้ไข	๑๒-๑๕ปี	๘๐.๐๐	๔.๑๘	๐.๓๑	๔.๕๗**	๐.๐๑
	๑๖-๑๙ปี	๒๐๙.๐๐	๓.๙๘	๐.๔๐		
เฉลี่ยรวม	๑๒-๑๕ปี	๘๐.๐๐	๔.๑๘	๐.๓๑	๔.๙๐**	๐.๐๑
	๑๖-๑๙ปี	๒๐๙.๐๐	๓.๙๙	๐.๒๖		

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม ($t = ๔.๙๐$, $Sig = ๐.๐๑$) แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการปรับปรุงแก้ไข แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๓ นักเรียนที่มี วุฒิกการศึกษาธรรมศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกวุฒิกการศึกษาธรรมศึกษา

(n=๒๘๙)

การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัด พิจิตร		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	๒.๗๖	๒.๐๐	๑.๓๘	๑๑.๒๓**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๓๕.๑๓	๒๘๖.๐๐	๐.๑๒		
	รวม	๓๗.๘๙	๒๘๘.๐๐			
๒. ด้านการปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	๕.๙๔	๒.๐๐	๒.๙๗	๒๗.๔๒**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๙๖	๒๘๖.๐๐	๐.๑๑		
	รวม	๓๖.๙๐	๒๘๘.๐๐			
๓. ด้านการตรวจสอบ	ระหว่างกลุ่ม	.๕๐	๒.๐๐	๐.๒๕	๒.๐๙	๐.๑๓
	ภายในกลุ่ม	๓๔.๑๙	๒๘๖.๐๐	๐.๑๒		
	รวม	๓๔.๖๙	๒๘๘.๐๐			
๔. ด้านการปรับปรุงแก้ไข	ระหว่างกลุ่ม	๒.๙๔	๒.๐๐	๑.๔๗	๑๐.๕๙**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๓๙.๗๐	๒๘๖.๐๐	๐.๑๔		
	รวม	๔๒.๖๔	๒๘๘.๐๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๖	๒.๐๐	๐.๙๘	๑๓.๑๐**	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๒๑.๔๐	๒๘๖.๐๐	๐.๐๗		
	รวม	๒๓.๓๖	๒๘๘.๐๐			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ นักเรียนที่มีวุฒิกการศึกษาธรรมศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียน ที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร แตกต่างกันในด้าน ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ และด้านการปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๐- ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD.)ของการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษาธรรมศึกษา โดยภาพรวม

(n = ๒๘๙)

วุฒิการศึกษาธรรมศึกษา	$\bar{X}$	วุฒิการศึกษาธรรมศึกษา			
		ไม่มีนักธรรม	ธรรมศึกษาตรี	ธรรมศึกษาโท	ธรรมศึกษาเอก
			๓.๙๘	๔.๐๒	๔.๑๗
ไม่มีนักธรรม	-	-	-	-	-
ธรรมศึกษาตรี	๓.๙๘	-	-	-๐.๐๔	-๐.๑๙*
ธรรมศึกษาโท	๔.๐๒	-	-	-	-๐.๑๕*
ธรรมศึกษาเอก	๔.๑๗	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า นักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม น้อยกว่านักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาเอก

นักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาโทมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม น้อยกว่า นักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างน้อยที่สุด (LSD.)ของการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษาธรรมศึกษา ด้านการวางแผน

(n = ๒๘๙)

วุฒิการศึกษาธรรมศึกษา	$\bar{X}$	วุฒิการศึกษาธรรมศึกษา			
		ไม่มีนักเรียน	ธรรมศึกษาตรี	ธรรมศึกษาโท	ธรรมศึกษาเอก
			๓.๙๔	๔.๑๕	๔.๑๒
ไม่มีนักเรียน	-	-	-	-	-
ธรรมศึกษาตรี	๓.๙๔	-	-	-๐.๑๒*	-๐.๑๘*
ธรรมศึกษาโท	๔.๑๕	-	-	-	๐.๐๓
ธรรมศึกษาเอก	๔.๑๒	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า นักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาศรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการวางแผน น้อยกว่า นักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาโทและวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD.)ของการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษาธรรมศึกษา ด้านการปฏิบัติ

(n = ๒๘๙)

วุฒิการศึกษาธรรมศึกษา	$\bar{X}$	วุฒิการศึกษาธรรมศึกษา			
		ไม่มีนักเรียน	ธรรมศึกษาตรี	ธรรมศึกษาโท	ธรรมศึกษาเอก
			๓.๙๔	๓.๙๓	๔.๒๖
ไม่มีนักเรียน	-	-	-	-	-
ธรรมศึกษาตรี	๓.๙๔	-	-	๐.๐๑	-๐.๓๒*
ธรรมศึกษาโท	๓.๙๓	-	-	-	-๐.๓๓*
ธรรมศึกษาเอก	๔.๒๖	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า นักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาศรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการปฏิบัติ น้อยกว่านักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาเอก

และนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาโทมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการปฏิบัติ น้อยกว่านักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD.)ของการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษาธรรมศึกษา ด้านการปรับปรุงแก้ไข

(n = ๒๘๙)

วุฒิการศึกษาธรรมศึกษา	$\bar{X}$	วุฒิการศึกษาธรรมศึกษา			
		ไม่มีนักธรรม	ธรรมศึกษาตรี	ธรรมศึกษาโท	ธรรมศึกษาเอก
			๓.๙๘	๓.๙๗	๔.๒๐
ไม่มีนักธรรม	-	-	-	-	-
ธรรมศึกษาตรี	๓.๙๘	-	-	๐.๐๑	-๐.๒๒*
ธรรมศึกษาโท	๓.๙๗	-	-	-	-๐.๒๓*
ธรรมศึกษาเอก	๔.๒๐	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า นักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาตรีมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการปรับปรุงแก้ไข น้อยกว่า นักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาเอก

และนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาโทมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการปฏิบัติ น้อยกว่า นักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษาเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมุติฐานที่ ๔ นักเรียนที่มี วุฒิการศึกษาสามัญแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของ
พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

(n=๒๘๙)

การบริหารจัดการของพระ สอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร	ระดับ การศึกษา สามัญ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
๑ ด้านการวางแผน	ม.ต้น	๑๓๘.๐๐	๔.๑๓	๐.๓๙	๓.๑๒	๐.๕๐
	ม.ปลาย	๑๕๑.๐๐	๓.๙๙	๐.๓๓		
๒ ด้านการปฏิบัติ	ม.ต้น	๑๓๘.๐๐	๔.๑๗	๐.๓๑	๗.๓๖	๐.๖๑
	ม.ปลาย	๑๕๑.๐๐	๓.๘๙	๐.๓๔		
๓ ด้านการตรวจสอบ	ม.ต้น	๑๓๘.๐๐	๔.๒๓	๐.๓๓	๙.๓๒*	๐.๐๓
	ม.ปลาย	๑๕๑.๐๐	๓.๙๐	๐.๒๗		
๔ ด้านการปรับปรุงแก้ไข	ม.ต้น	๑๓๘.๐๐	๔.๒๓	๐.๓๓	๙.๔๕	๐.๐๙
	ม.ปลาย	๑๕๑.๐๐	๓.๘๕	๐.๓๔		
เฉลี่ยรวม	ม.ต้น	๑๓๘.๐๐	๔.๑๙	๐.๒๘	๙.๕๕*	๐.๐๐
	ม.ปลาย	๑๕๑.๐๐	๓.๙๑	๐.๒๒		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ
การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม
(t = ๙.๕๕, Sig = ๐.๐๐) แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมุติฐานที่ตั้ง
ไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการตรวจสอบ มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
๐.๐๕

ผลสรุปโดยภาพรวมการเปรียบเทียบการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๔

ตารางที่ ๔.๑๕ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ นักเรียน ที่มีต่อการบริหารจัดการ
ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตาม
สถานภาพส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๔

(n = ๒๘๙)

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	ค่า Sig.	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ ๑	เพศ	การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ๔ ด้าน	๖.๖๖		๐.๐๐	/	
สมมติฐานที่ ๒	อายุ	การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ๔ ด้าน	๔.๙๐		๐.๐๐	/	
สมมติฐานที่ ๓	วุฒิการศึกษา ธรรมศึกษา	การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ๔ ด้าน		๑๓.๑๐	๐.๐๐	/	
สมมติฐานที่ ๔	วุฒิการศึกษา สามัญ	การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ๔ ด้าน	๙.๕๕		๐.๐๐	/	

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ดังต่อไปนี้

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๖ แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ตามความคิดเห็นของพระสอนศีลธรรม มีรายละเอียดรายข้อดังนี้

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
๑. ด้านการวางแผน ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ทั้งไม่สามารถกำหนดโครงสร้าง หลักสูตรได้ตาม เป้าประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	วางแผนการทำงานให้พระสอนศีลธรรมอย่างเป็นระบบระเบียบ และต้องมึนโยบายในการหาพระที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติงานเพื่อให้งานออกมาสมบูรณ์ที่สุด
๒. ด้านการปฏิบัติ ไม่สามารถปฏิบัติตาม ขอบข่าย รูปแบบ รายวิชาในวิชา พระพุทธศาสนา ในสถานศึกษาได้	ควรศึกษารูปแบบ ขอบข่ายรายวิชา เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตามการสอนหลักสูตรในการสอนได้
๓. ด้านการตรวจสอบ สถานศึกษา ไม่ได้ให้ ระเบียบการวัดผลประเมินผลขอสถานศึกษา แก่พระสอนศีลธรรม ทั้งไม่มีความรู้ความ เข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง	สถานศึกษาควรมีเจ้าหน้าที่วัดผลประเมินผลที่ ชำนาญให้แก่พระสอนศีลธรรม และมีการ ประเมินผลอย่างจริงจัง เพื่อจะได้ทราบถึง ความสำคัญของการเรียนว่าควรมีน้อย
๔. ด้านการปรับปรุงแก้ไข พระสอนศีลธรรม ไม่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา แนวทางการ บริหารในสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนา รายวิชา ในการเรียนการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในสถานศึกษาได้	ผู้บริหารควรจัดให้พระสอนศีลธรรมได้มี ส่วนรวมในการพัฒนา แนวทางการบริหารใน สถานศึกษา รวมถึงการพัฒนา รายวิชา ในการ เรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาใน สถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนามากขึ้น

๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) สำหรับเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน ๘ ท่าน สามารถสรุปผลโดยจำแนกตามรายด้านของการวิจัยดังนี้

๔.๕.๑ ด้านการวางแผน

พระสอนศีลธรรมท่านมีการเตรียมตัวก่อนมาสอนเป็นอย่างดี โดยมีการวางแผนทางด้านการสอนสำหรับเนื้อหาตรงตามหลักสูตรของทางโรงเรียน มีความรับผิดชอบสูงมาก มีการเอาใจใส่ในสิ่งที่ท่านทำ และประสานงานกับทางโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ได้ทุ่มเทให้กับนักเรียนด้วยความจริงใจนำเนื้อหาสาระใหม่ๆ มานำเสนออยู่ตลอดเวลา^๑

พระสอนศีลธรรมท่านมีความรู้ความสามารถ เนื่องจากพระสงฆ์มีความรู้ความสามารถที่ศึกษามาเฉพาะทาง และยังสามารถปฏิบัติกิจของสงฆ์ได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องของพิธีกรรมต่างๆ ทางพระพุทธศาสนาที่ครู/อาจารย์ไม่สามารถอธิบายให้ละเอียด หรือปฏิบัติจริงได้อย่างถูกต้อง^๒

ครูต้องเป็นหลักที่จะต้องเข้าถึงและจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายกว่า พร้อมทั้งคอยประสานงานกับพระสงฆ์ในเรื่องบางอย่างที่ครูไม่สามารถให้ความรู้แก่นักเรียนเท่าที่ควรได้อย่างเหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะในเรื่องของการสอนเสริมและจัดกิจกรรมบางชนิด ต้องพึ่งพาพระสงฆ์คอยให้ความร่วมมือและแนะนำ จึงจะทำให้ได้รับความรู้โดยตรง^๓

พระสอนศีลธรรมมีการเตรียมด้านการสอนเป็นอย่างดี พร้อมทั้งให้สาระเนื้อหาตรงตามหลักสูตรทางโรงเรียนสอน เป็นการประสานงานที่ดีระหว่างวัดกับโรงเรียน ทำให้เด็กนักเรียนได้สัมผัสกับพระสงฆ์ และพร้อมที่เรียนรู้ในสิ่งที่ท่านนำเสนอ ในสมัยก่อนนั้น เรามีวิชาหน้าที่พลเมือง และศีลธรรม ซึ่งเป็นวิชาที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม การที่ได้พระมาสอนศีลธรรมโดยตรงและตรงกับขอบข่ายของเนื้อหาเป็นอย่างมาก เพราะพระเป็นผู้ศึกษาเรียนรู้ทั้งด้านลึกและด้านกว้าง^๔

^๑ สัมภาษณ์ พระศรีวิกรมมณี, รองเจ้าคณะจังหวัดพิจิตร, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^๒ สัมภาษณ์ นายอัครชัย ได้ผลธัญญา, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพิจิตร, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^๓ สัมภาษณ์ พระมหาแผด จนทโก, อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดมงคลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^๔ สัมภาษณ์ พระครูศรีเมธาภรณ์, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมงคลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

การวางแผน (Plan)ในการสอนศีลธรรมในโรงเรียน พระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนจัดกิจกรรมที่ชัดเจน อาทิเช่น แผน โครงการ โครงการอบรม หรือหลักสูตรการอบรมศีลธรรมในโรงเรียน เป็นการวางกรอบหลักสูตรการสอน (Syllabus) ด้วยกิจกรรม (หรือหลักสูตรการอบรม) ซึ่งถือว่าเป็นการเสนอวิสัยทัศน์ในการทำงานของครูให้ชัดเจนว่า จะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อใด ทำเสร็จแล้วจะได้อะไร ซึ่งฝ่ายบริหารหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับรู้ และจะเป็นพันธสัญญาในการทำงานของตน ใช้กรอบการวางแผนที่เข้าใจอย่างง่าย^๕

สรุป การวางแผนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ได้อย่างมีการบริหารจัดการของ มีการเตรียมด้านการสอนเป็นอย่างดี ได้กำหนดในการวางแผน การบริหารการสอนในสถานศึกษา วางแผนในการกำหนดขอบข่าย ในการเรียนการสอนในสถานศึกษา กำหนดการสอนหลักสูตร ในการเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา การวางแผนการจัดการเรียนการสอนรายเนื้อหาหรือบทเรียน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความสนุกจากการคิดค้น ทดลอง โตตอบ วิพากษ์ แสดงผลงาน และพฤติกรรมการแสดงออก ทั้งระดับกลุ่มและเดี่ยว สร้างทักษะในการแสวงหาความรู้ ความสัมพันธ์และความเป็นผู้นำ

ตารางที่ ๔.๑๗ ผลสรุปค่าความถี่จากบทสัมภาษณ์ การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการวางแผน

ผลสรุปบทสัมภาษณ์		ความถี่ (รูป/คน)	ผู้ให้สัมภาษณ์
๑	พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ได้กำหนดในการวางแผนการบริหารการสอนในสถานศึกษา	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,
๒	พระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนในการกำหนดรูปแบบการเรียนการสอน	๕	๑,๒,๓,๕,๖

๔.๕.๒ ด้านการปฏิบัติ

พระสอนศีลธรรมมีส่วนส่งเสริมให้ทั้งความรู้และคุณธรรมแก่นักเรียน รวมถึงกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนา มีบรรยากาศที่งดงามในโรงเรียน และยังทำให้นักเรียนมี

^๕ สัมภาษณ์ นายณัฐพงศ์ ทองคำ ,ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยาส จังหวัดพิจิตร, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

ความตระหนักถึงเรื่องคุณธรรม จริยธรรมมีความสำคัญมาก เพราะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้รู้คุณค่าแห่งความดีงาม ได้รู้จักการทำความดี ทำตัวให้มีประโยชน์ต่อสังคมและครอบครัว^๖

บุคคลหรือเยาวชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา เมื่อพระมีบทบาทได้มาสอนจึงเป็นสิ่งที่ทำให้เลื่อมใสศรัทธาของพุทธศาสนิกชนเป็นอย่างมาก ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ดีที่มีแนวคิดว่าพระมาสอนศีลธรรมในโรงเรียน ดีกว่าให้พระท่านอยู่เฉยๆ พระถือว่าเป็นผู้รู้ในหลักพระพุทธศาสนา ย่อมมีภูมิความรู้อย่างมากในการที่จะสอนศีลธรรม นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ที่มีความประพฤติปฏิบัติอยู่ในวินัยสงฆ์ ย่อมน่าเป็นที่น่าเชื่อถือศรัทธาของผู้เรียน ^๗

พระสอนศีลธรรม มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากที่จะช่วยเสริมบทบาทของครูผู้สอนศีลธรรมโดยตรง ซึ่งได้มีส่วนร่วมในการติดตามการปฏิบัติตามแผนการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา^๘

พระสอนศีลธรรม บางรูปศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก หรือบางรูปท่านเป็นถึงมหาเปรียญประโยค ๑-๙ ย่อมมีความรู้ความสามารถทั้งทางธรรมและทางโลก การบริหารการศึกษาที่จะได้ผลไปสู่ผู้เรียนนั้น บ้าน วัด โรงเรียน จะต้องเอื้ออาทรต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันและเสริมกัน จึงจะทำให้การศึกษาไปสู่เป้าหมาย ได้ปฏิบัติตาม การวัดประเมินผลตามกำหนดในรูปแบบการเรียนการสอนอย่างมีการบริหารจัดการของ^๙

การเรียนการสอนในปัจจุบันต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนความรู้ อาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นของทุกสาขาอาชีพ รวมทั้งผู้มีทักษะประสบการณ์ ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น^{๑๐}

สรุป การปฏิบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ได้อย่างมีการบริหารจัดการของ มีขั้นตอนการที่จำเป็นต้องมีการนำเอาเนื้อหากิจกรรมที่กำหนดแต่ละสัปดาห์ มาออกแบบในรายละเอียดล่วงหน้าก่อนแล้วจึงจัดกิจกรรม เสมือนการเขียนแผนการสอน

^๖ สัมภาษณ์ พระเอกลักษณ์ อารยสุโก, พระสอนศีลธรรมวัดเขาทราย อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๒.

^๗ สัมภาษณ์ พระมหาแผด จนทโก, อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดมงคลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^๘ สัมภาษณ์ นางนพคุณ ครุฑหลวง, ผู้อำนวยการวันที่สถิตพิทยาคม จังหวัดพิจิตร, ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^๙ สัมภาษณ์ นายธวัชชัย เทศขำ, ผู้อำนวยการโรงเรียนตะพานหิน จังหวัดพิจิตร, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายณัฐพงศ์ ทองคำ, ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา จังหวัดพิจิตร, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

(Lesson Plan)แล้วจึงทำการสอน โดยนำการออกแบบการสอนมาประยุกต์กับกิจกรรมได้ เช่นเดียวกัน เพราะแต่ละกิจกรรมจะมีสาระที่จะต้องเตรียมการ มีชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์กิจกรรม เนื้อหาของกิจกรรม และกระบวนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้แนวทางการเขียนแผนการสอน

ตารางที่ ๔.๑๘ ผลสรุปค่าความถี่จากบทสัมภาษณ์ การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการปฏิบัติ

ผลสรุปบทสัมภาษณ์	ความถี่ (รูป/คน)	ผู้ให้สัมภาษณ์
๑ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม ขอบข่าย พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	๖	๑,๒,๓,๔,๖,๘
๒ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม การวัดประเมินผลตามกำหนด ในรูปแบบ การเรียนการสอน	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘

๔.๕.๓ ด้านการตรวจสอบ

การสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยใช้พระสงฆ์เป็นผู้สอนนั้นมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง เพราะพระสงฆ์เป็นตัวแทนของพระพุทธศาสนา เป็นครูที่ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องศีลธรรมโดยตรง สามารถชักจูงและขัดเกลาจิตใจนักเรียนได้ดีกว่าครูประจำ^{๑๑}

พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ควรมีประสบการณ์ด้านการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาก่อน จะช่วยให้การสอนศีลธรรมในโรงเรียนประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น^{๑๒}

ครูพระควรปฏิบัติการสอนโดยมีแบบการสอนในวิชากิจกรรมให้ชัดเจน มีการกำหนดการสอบ การสอน การวางแผนการสอน ร่วมกับนักเรียน เพื่อให้เกิดการบูรณาการที่สมบูรณ์ ในวิชาพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับหลักสูตร พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษามีความสำคัญ เพราะเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้พระสงฆ์ที่เป็นครูอยู่ในพระพุทธศาสนา^{๑๓}

^{๑๑} สัมภาษณ์ พระศรีวิกรมมณี, รองเจ้าคณะจังหวัดพิจิตร, อ้างแล้ว.

^{๑๒} สัมภาษณ์ พระครูศรีเมธากรณ์, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมณฑลทาบคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร, อ้างแล้ว.

^{๑๓} สัมภาษณ์ พระมหาเผด จันทโก, อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดมณฑลทาบคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร, อ้างแล้ว.

องค์ความรู้ในด้านศีลธรรมที่ชัดเจนมากกว่าครูที่สอนอยู่ในระบบ (ครูประจำ) ครูพระควรจัดระบบการวัดผลและประเมินผลให้มีความชัดเจนแน่นอน มีการวางแผนอย่างเป็นระเบียบ เพราะวิชาพระพุทธศาสนาเป็นวิชาที่มีความละเอียดและลึกซึ้งมาก เป็นการยากที่จะให้เด็กนักเรียนเรียนรู้และเข้าใจได้ง่าย^{๑๔}

การตรวจสอบวัดผลและการประเมินผลนั้น ในวิชาพระพุทธศาสนาควรมีการบอกล่วงหน้าให้เด็กนักเรียนได้รับรู้ เพื่อเตรียมตัวได้ทัน มีการประสานงานกับทางโรงเรียนเพื่อให้หลักสูตรในการวัดผลและประเมินผลมีความตรงกัน และมีการบริหารจัดการของในการประเมิน^{๑๕}

สรุป การตรวจสอบของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ได้อย่างมีการบริหารจัดการของ เป็นขั้นตอนของการเก็บรวบรวมผลที่เกิดจากการจัดกิจกรรมตามที่กำหนดในแต่ละสัปดาห์ ตามแบบที่เตรียมการไว้และเป็นระบบ อาจเป็นแบบประเมินด้วยการออกแบบสำรวจ ข้อสอบ แบบสังเกต การสัมภาษณ์ การเก็บภาพความก้าวหน้า แล้วนำมาประมวลเป็นค่าสถิติต่าง ๆ เช่น ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน แล้วแต่ความเหมาะสมของวิธีการวิเคราะห์ เพื่อหาคำตอบวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในแผนจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกข้อ และร้อยรอยที่ประจักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ตารางที่ ๔.๑๙ ผลสรุปค่าความถี่จากบทสัมภาษณ์ การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการตรวจสอบ

ผลสรุปบทสัมภาษณ์		ความถี่ (รูป/คน)	ผู้ให้สัมภาษณ์
๑	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล การบริหารการศึกษาภายในสถานศึกษา	๗	๑,๒,๓,๔,๖,๗,๘
๒	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการกำหนด แนวทาง การปฏิบัติตามในขอบข่าย การเรียนการสอน	๖	๑,๒,๓,๖,๗,๘

^{๑๔} สัมภาษณ์ พระเอกลักษณะ อารยสุโก, พระสอนศีลธรรมวัดเขาทราย อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร, อ้างแล้ว.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายอัครชัย ไฉ้ผลธัญญา, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพิจิตร, อ้างแล้ว.

๔.๕.๔ ด้านการปรับปรุงแก้ไข

ในระดับสถานศึกษา ผู้บริหาร ควรให้ความสำคัญในการเรียนการสอนวิชา พระพุทธศาสนาและพระสอนศีลธรรมได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา แนวทาง การบริหารใน สถานศึกษา^{๑๖}

การจัดครูพระสอนศีลธรรมลงไปให้ครบทุกระดับชั้น หากไม่มีก็ควรขอความร่วมมือไปยัง สถาบันของพระสอน หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดอบรมเพิ่ม การบริหารจัดการของในการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้แก่พระสอนศีลธรรม^{๑๗}

การจัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ให้แก่พระ สอนศีลธรรมโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน การสร้างเครือข่ายและจัดอบรม เชิง ปฏิบัติการ เพื่อให้พระสอนศีลธรรมได้ลงมือปฏิบัติจริง^{๑๘}

สรุป การปรับปรุงแก้ไขของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ได้ อย่างมีการบริหารจัดการของ ควรดำเนินการเมื่อทุกกิจกรรม ได้ดำเนินเสร็จสิ้นแล้ว ได้แก่ เมื่อสิ้น ภาคการศึกษาหรือปีการศึกษาตามแผนที่ได้กำหนดไว้ โดยการนำผลการบันทึกหลังแผนการจัด กิจกรรมทั้งหมดมาประมวลผลวิเคราะห์ และสรุปอย่างน้อยได้ผลสรุป

ตารางที่ ๔.๒๐ ผลสรุปค่าความถี่จากบทสัมภาษณ์ การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการปรับปรุงแก้ไข

ผลสรุปบทสัมภาษณ์	ความถี่ (รูป/คน)	ผู้ให้สัมภาษณ์
๑ พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา ในการวัดประเมิน ใน การเรียนการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาใน สถานศึกษา	๘	๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘
๒ พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา ขอบข่ายในรายวิชา พระพุทธศาสนาในสถานศึกษา	๖	๑,๒,๓,๖,๗,๘

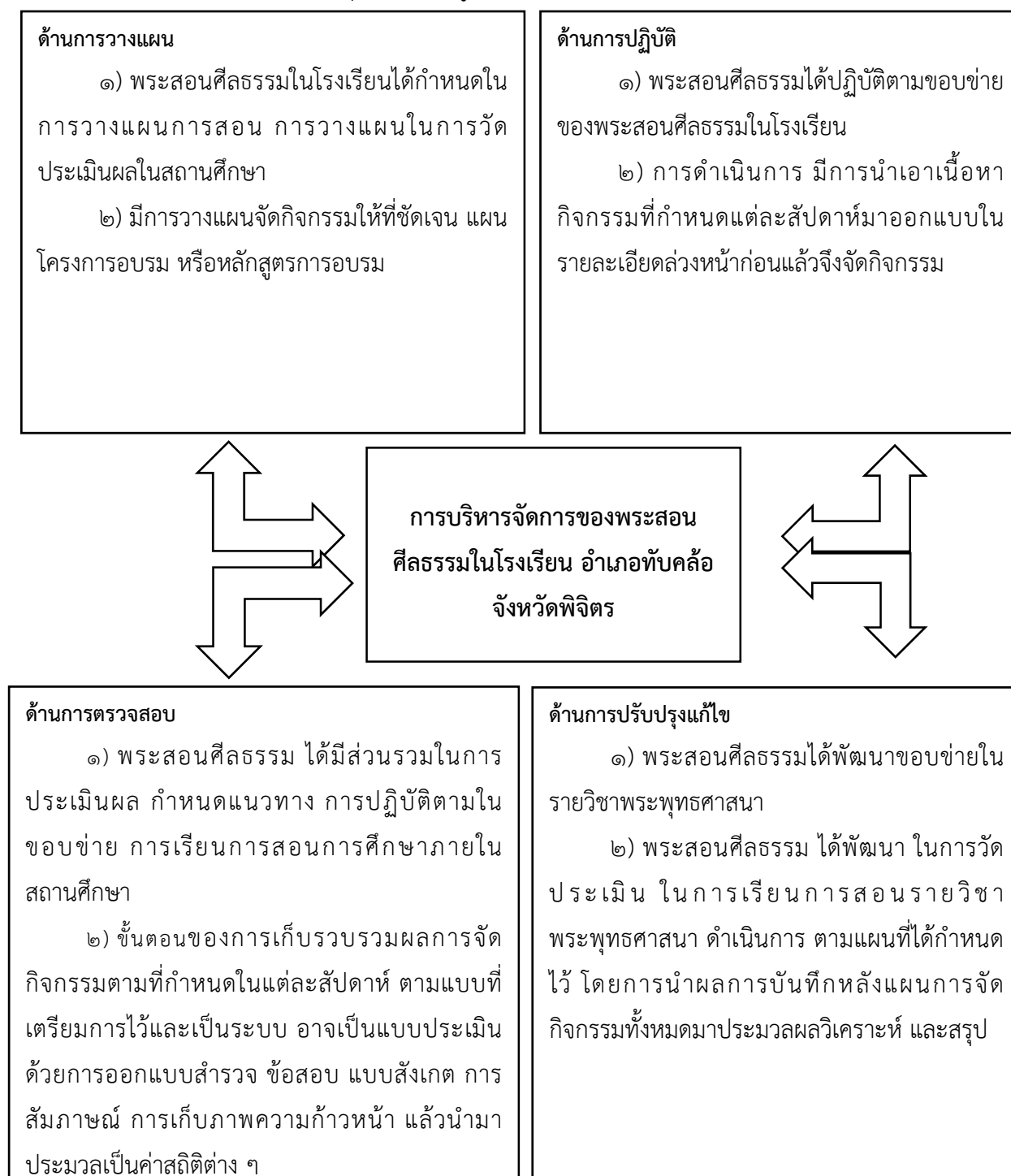
^{๑๖} สัมภาษณ์ นางนพคุณ ครุฑหลวง, ผู้อำนวยการวันที่สถิตพิทยาคม จังหวัดพิจิตร, อ้างแล้ว.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นายธวัชชัย เทศขำ, ผู้อำนวยการโรงเรียนตะพานหิน จังหวัดพิจิตร, อ้างแล้ว.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายณัฐพงศ์ ทองคำ, ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา จังหวัดพิจิตร, อ้างแล้ว.

๔.๖ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร สรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการวางแผน การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร พระสอนศีลธรรมมีความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการสร้างสังคมไทยสู่ความเป็นสังคมวิถีพุทธ มีผลงานวิจัย เพื่อแสวงหาองค์ความรู้ในการพัฒนาการดำเนินงานให้มีการบริหารจัดการของ บรรลุมฤตยูประสงศ์ มีระบบติดตามประเมินผลที่มีการบริหารจัดการของ สำหรับใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการบริหารจัดการ พระสอนศีลธรรมบริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่นักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษาทุกระดับทั่วประเทศ และส่งเสริมทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ มีระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพและการบริหารจัดการของ มีระบบเครือข่ายพระสอนศีลธรรมที่มีพลังผลักดันการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จตามนโยบายของรัฐบาลและมหาเถรสมาคม

๒. ด้านการปฏิบัติ การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร พระสอนศีลธรรม จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากที่จะช่วยเสริมบทบาทของครูผู้สอนศีลธรรมโดยตรง พระบางรูปศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก หรือบางรูปท่านเป็นถึงมหาเปรียญประโยค ๑-๙ ย่อมมีความรู้ความสามารถทั้งทางธรรมและทางโลก การบริหารการศึกษาที่จะได้ผลไปสู่ผู้เรียนนั้น บ้าน วัด โรงเรียน จะต้องเอื้ออาทรต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และเสริมกัน จึงจะทำให้การศึกษาไปสู่เป้าหมายได้ การเรียนการสอนในปัจจุบันต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนความรู้ อาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นของทุกสาขาอาชีพ รวมทั้งผู้มีทักษะประสบการณ์ ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ ได้ปฏิบัติตามรูปแบบรายวิชาในวิชาพระพุทธศาสนา ในสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

๓. ด้านการตรวจสอบ การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ครูพระปฏิบัติการสอนโดยมีแบบการสอนในวิชากิจกรรมให้ชัดเจน มีการกำหนดการสอบ การสอน การวางแผนการสอน ร่วมกับนักเรียน เพื่อให้เกิดการบูรณาการที่สมบูรณ์ ในวิชาพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับหลักสูตร พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสำคัญ เพราะเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้พระสงฆ์ที่เป็นครูอยู่ในพระพุทธศาสนา ซึ่งมีองค์ความรู้ในด้านศีลธรรมที่ชัดเจนมากกว่าครูที่สอนอยู่ในระบบ (ครูประจำ) ครูพระควรจัดระบบการวัดผลและประเมินผลให้มีความชัดเจนแน่นอน มีการวางแผนอย่างเป็นระเบียบ เพราะวิชาพระพุทธศาสนาเป็นวิชาที่มีความละเอียดและลึกซึ้งมาก เป็นการยากที่จะให้เด็กนักเรียนเรียนรู้และเข้าใจได้ง่าย การตรวจสอบวัดผลและการประเมินผลนั้น ในวิชาพระพุทธศาสนาควรมีการบอกล่วงหน้าให้เด็กนักเรียนได้รับรู้ เพื่อเตรียมตัวได้ทัน มีการประสานงานกับทางโรงเรียนเพื่อให้หลักสูตร

ในการวัดผลและประเมินผลมีความตรงกัน และมีการบริหารจัดการของการประเมินพระสอนศีลธรรม ได้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

๔. ด้านการปรับปรุงแก้ไข การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา แนวทางการบริหาร พัฒนาขอบข่ายในรายวิชาพระพุทธศาสนา พัฒนารายวิชาการเรียนการสอน ในการวัดประเมินเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้แก่พระสอนศีลธรรม จัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้แก่พระ สอนศีลธรรมโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน การสร้างเครือข่ายและจัดอบรมเชิง ปฏิบัติการ เพื่อให้พระสอนศีลธรรมได้ลงมือปฏิบัติจริง

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๒. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๓. เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ต่อการพัฒนการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในเขตพื้นที่ ในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ๒๘๙ คน และสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๘ ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบค่าที (t-test) และสถิติเชิงอนุมาน คือ การทดสอบเอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่าง จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามตามสาระสำคัญของแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ (Data Grouping) จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๑๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๙๐ มีอายุ ๑๖-๑๙ ปี จำนวน ๒๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๓๐ มีวุฒิการศึกษาธรรมดา จำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๘๐ มีวุฒิการศึกษาสามัญมัธยมศึกษา จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๒๐

๕.๑.๒ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร

พบว่าการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$, S.D. = ๐.๔๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงระดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวางแผน ($\bar{X} = ๔.๐๖$, S.D. = ๐.๓๖) ด้านตรวจสอบ ($\bar{X} = ๔.๐๖$, S.D. = ๐.๓๕) ด้านปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = ๔.๐๓$, S.D. = ๐.๓๘) ด้านการปฏิบัติ ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๓๖) สรุปได้ดังนี้

๑. ด้านวางแผน โดยภาพรวม การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร ด้านวางแผน อยู่ในระดับมาก เมื่อสังเกตเป็นรายข้อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร อยู่ในระดับมากคือ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ได้กำหนดในการวางแผนการบริหารการสอนในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ พระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนในการกำหนดรูปแบบการเรียนการสอน, พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวางแผนในการกำหนดขอบข่ายในการเรียนการสอนในสถานศึกษา, พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกำหนดการสอนหลักสูตรในการเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา และพระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนในการวัดประเมินผล ตามลำดับ

๒. ด้านการปฏิบัติ โดยภาพรวม การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร อยู่ในระดับมาก เมื่อสังเกตเป็นรายข้อระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร อยู่ในระดับมากคือ พระสอนศีลธรรมได้ปฏิบัติตามขอบข่ายพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน รองลงมาคือ พระสอนศีลธรรมได้ปฏิบัติตามการวัดประเมินผล ตามกำหนดในรูปแบบการเรียนการสอน และน้อยที่สุดคือ พระสอนศีลธรรมได้ปฏิบัติตามรูปแบบรายวิชาในวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา

๓. ด้านการตรวจสอบ โดยภาพรวม การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร อยู่ในระดับมาก เมื่อสังเกตเป็นรายข้อระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร อยู่ในระดับมากคือ พระสอนศีลธรรมได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารการศึกษายภายใน รองลงมาคือ

พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง การปฏิบัติตามในขอบข่ายการเรียนการสอน น้อยที่สุดคือ พระสอนศีลธรรมได้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในสถานศึกษา

๔. ด้านการปรับปรุงแก้ไข โดยภาพรวม การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร อยู่ในระดับมาก เมื่อสังเกตเป็นรายข้อระดับความคิดเห็นของ นักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร อยู่ใน ระดับมากคือ พระสอนศีลธรรมได้พัฒนาขอบข่ายในรายวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา รองลงมา คือ พระสอนศีลธรรมได้พัฒนาในการวัดประเมินการเรียนการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาในน้อย ที่สุดคือ พระสอนศีลธรรมได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนาใน สถานศึกษา

๕.๑.๓ การเปรียบเทียบการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอ ทับคล้อ จังหวัดพิจิตร สรุปได้ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานของการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอ ทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาธรรมศึกษา และวุฒิการศึกษาสามัญ เพื่อนำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดดังนี้

๕.๑.๓.๑ เพศ พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับ สมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๓.๒ อายุ พบว่า นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับ สมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๓.๓ วุฒิการศึกษาธรรมศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาธรรมศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัด พิจิตร โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๓.๔ วุฒิการศึกษาสามัญ พบว่า นักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มี ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดย ภาพรวม แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ข้อเสนอแนะและแนวทางเกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการวางแผน ขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ทั้ง ไม่สามารถกำหนดโครงสร้าง หลักสูตรได้ตามเป้าประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ต้องมีการวาง

แผนการทำงานให้พระสอนศีลธรรมอย่างเป็นระบบระเบียบ และต้องมีนโยบายในการหาพระที่มีความรู้ความสามารถเข้ามา ปฏิบัติงานเพื่อให้งานออกมาสมบูรณ์ที่สุด

๒. ด้านการปฏิบัติ ไม่สามารถปฏิบัติตาม ขอบข่าย รูปแบบ รายวิชาในวิชาพระพุทธศาสนา ในสถานศึกษาได้ ควรศึกษารูปแบบ ขอบข่ายรายวิชา เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตามการสอนหลักสูตรในการสอนได้

๓. ด้านการตรวจสอบ สถานศึกษา ไม่ได้ให้ระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาแก่พระสอนศีลธรรม ทั้งไม่มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง สถานศึกษาควรมีเจ้าหน้าที่วัดผลประเมินผลที่ชำนาญให้แก่พระสอนศีลธรรม และมีการ ประเมินผลอย่างจริงจัง เพื่อจะได้ทราบถึง ความสำคัญของการเรียนว่าควรมีนาน้อย

๔. ด้านการปรับปรุงแก้ไข พระสอนศีลธรรม ไม่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา แนวทางการบริหารในสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนา รายวิชา ในการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาได้ พระสอนศีลธรรม ผู้บริหารควรจัดให้พระสอนศีลธรรมได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา แนวทางการบริหารในสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนา รายวิชา ในการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนามากขึ้น

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๒.๑ ระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

จากการศึกษาการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง ๔ ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๙) เมื่อพิจารณาผลการวิจัยรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

(๑) ด้านการวางแผน

จากผลการศึกษาพบว่านักเรียน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านวางแผน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๖) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = ๔.๔๖) พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ได้กำหนดในการวางแผน การบริหารการสอน ในสถานศึกษา ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = ๓.๗๔) พระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนในการวัดประเมินผล ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัย พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมมสุโข (พรสุทธิชัยพงศ์) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการของการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี” ผลวิจัยพบว่า การบริหารจัดการของในการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรีพบว่า พระภิกษุและสามเณร มีทัศนะต่อการบริหารจัดการของในการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = ๓.๗๓) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระภิกษุและสามเณร มีทัศนะต่อการบริหารจัดการของในการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการศึกษาอบรมและสั่งสอนเท่ากับ ($\bar{X}$ = ๓.๙๕) ด้านการบำรุงรักษาวัดจัดกิจกรรมและศาสนสมบัติเท่ากับ ($\bar{X}$ = ๓.๗๘) ด้านการให้ความสะดวกในการบำเพ็ญกุศลเท่ากับ ($\bar{X}$ = ๓.๖๑) และด้านการบริหารและการปกครองเท่ากับ ($\bar{X}$ = ๓.๕๖) ตามลำดับ

การเปรียบเทียบทัศนะของพระภิกษุและสามเณรต่อการบริหารจัดการของการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พระภิกษุและสามเณร มีทัศนะต่อการบริหารจัดการของการบริหารงานของเจ้าอาวาสไม่แตกต่างกันตาม สถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิ การศึกษานักธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรมและวุฒิการศึกษาสามัญ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางในการบริหารงานของเจ้าอาวาส พบว่าปัญหาและแนวทางในการบริหารงานของเจ้าอาวาส ได้แก่ (๑) ด้านการบำรุงรักษาวัด จัดกิจกรรมและศาสนสมบัติวัดใน จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์ ปัญหาเรื่องความสะอาดภายในวัด หรือ บริเวณรอบนอกของวัด และบางวัดมีโบราณสถานโบราณวัตถุที่มีสภาพทรุดโทรม (๒) ด้านการบริหารและการปกครอง ระยะเวลาในการประชุมแต่ละครั้งห่างกันนานเกินไป และบางวัดมีการรวมศูนย์กลางการปกครองไปที่เจ้าอาวาสเพียงผู้เดียว ทำให้ในบางครั้งการดูแลอาจไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร

ประกาศคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้เรื่องกำหนดวิธีบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๔. (๓) ด้านการศึกษาอบรมและสั่งสอน ผู้ที่จะทำหน้าที่ในการอบรมพระภิกษุและสามเณร มีไม่เพียงพอ และไม่มีการอบรมครูพระ ทำให้เกิดการขาดแคลนครูพระที่จะทำหน้าที่ในการสอน หนังสือทั้งในแผนกบาลีและแผนกธรรม (๔) ด้านการให้ความสะดวกในการบำเพ็ญกุศลการติดต่อบางครั้งไม่สะดวก การจัดกิจกรรมไม่ทั่วถึง พิธีกรหรือมคทายกบางวัดยังทำหน้าที่ได้ไม่สมบูรณ์และไม่ถูกต้องตามรูปแบบประเพณีและสถานที่จัดศรัทธาภายในวัดคับแคบจนเกินไปทำให้ญาติโยมที่มาติดต่อหรือมาทำบุญที่วัดเกิดความไม่สะดวก^๑

(๒) ด้านการปฏิบัติ

จากผลการศึกษาพบว่านักเรียน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ในด้านการปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๒) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = ๔.๒๔) พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม ขอบข่าย พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = ๓.๘๙) พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม รูปแบบ รายวิชาในวิชาพระพุทธศาสนา ในสถานศึกษา ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัย **ไพบุลย์ ตั้งใจ** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการของในการปฏิบัติงานของพนักงาน ตามหลักอิทธิบาท ๔ กรณีศึกษา บริษัท แอมพาสอินดัสตรีจำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ผลวิจัยพบว่า การศึกษาการบริหารจัดการของในการปฏิบัติงานของพนักงานตามหลัก อิทธิบาท ๔ กรณีศึกษา บริษัท แอมพาสอินดัสตรีจำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๘) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าพนักงาน บริษัท แอมพาส อินดัสตรี จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีการบริหารจัดการของในการปฏิบัติงานตามหลัก อิทธิบาท ๔ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = ๔.๒๗) ในด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = ๔.๐๙) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) การเปรียบเทียบการบริหารจัดการของในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แอมพาสอินดัสตรี จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักอิทธิบาท ๔ จำแนกตาม เพศ อายุระดับ การศึกษา รายได้ฝ่ายที่สังกัด และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลทำให้ การบริหารจัดการของในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แอมพาสอินดัสตรี จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของในการปฏิบัติงาน ได้แก่ รายได้ยังไม่เพียงพอ สภาพแวดล้อมยังไม่ค่อย

^๑ พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธรรมสุโท (พรสุทธิชัยพงศ์), “ประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี”, **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

สะอาด สวัสดิการยังไม่ครอบคลุม เทคโนโลยีในด้านการเอกสารยังไม่ดีพอ สถานที่จอดรถน้อย และ
 ยังต้องเสียค่าที่จอดรถ ความล่าช้าด้านเอกสาร การให้คำปรึกษากับลูกค้ายังไม่ดีเท่าที่ควรและเจ้าหน้าที่
 ยังไม่เพียงพอ ดังนั้นแนวทางการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มการบริหารจัดการของ
 การปฏิบัติงาน ของพนักงานบริษัท แอมพาสอินดัสตรี จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
 สามารถ พิจารณาได้ ๔ ด้าน โดยการพัฒนาด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา เพื่อเป็นการเพิ่ม การ
 บริหารจัดการของในการปฏิบัติงานของพนักงานให้ดียิ่งขึ้น^๒

(๓) ด้านการตรวจสอบ

จากผลการศึกษาพบว่านักเรียน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอน
 ศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ในด้านการตรวจสอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
 ($\bar{X}$ = ๔.๐๖) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = ๔.๒๘) พระสอนศีลธรรม ได้มี
 ส่วนรวมในการประเมินผล การบริหารการศึกษาภายในสถานศึกษา ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = ๓.๙๕)
 พระสอนศีลธรรม ได้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ในสถานศึกษา ข้อค้นพบดังกล่าว
 สอดคล้องกับผลงานวิจัย **กัญแก้วพารณ กลินนิมณฑล** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการ
 ของการบริหาร จัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔” ผลวิจัยพบว่า
 (๑) การบริหารจัดการของการ บริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ ตาม
 ทักษะของบุคลากรโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้าน
 ฉันทะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๔.๒๖) ส่วนด้านวิริยะ จิตตะ และวิมังสา อยู่ในระดับมาก (๒) ผล
 การเปรียบเทียบ ทักษะของบุคลากรต่อการบริหารจัดการของการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัด
 พิษณุโลกตามหลักอิทธิ บาท ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า
 บุคลากรที่มีเพศอายุระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ต่างกันมีทักษะต่อการบริหารจัดการของการ
 บริหารจัดการ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธ
 สมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีทักษะต่อ การบริหาร
 จัดการของการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลัก อิทธิบาท ๔ ด้านวิมังสา แตก
 ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ (๓) แนวทางการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ เพื่อ
 พัฒนาการบริหารจัดการของการบริหารสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก คือ บุคลากรควรมีความต้องการ

^๒ ไพบุลย์ ตั้งใจ, “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ตามหลักอิทธิบาท ๔ กรณีศึกษา บริษัท
 แอมพาสอินดัสตรี จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”, **ปริญญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐ
 ประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

ใฝ่ใจรักที่จะปฏิบัติงานอยู่เสมอ ประารถนาที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป มีความขยัน หมั่น ประกอบการงานด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อุตุน เออรุระ ไม่ท้อถอย ต้องตั้งจิตรับรู้ใน การกิกที่ไ้ รับมอบหมายโดยปฏิบัติงานด้วยความคิด เอาจิตฝักใฝ่ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลือนลนไป อุทิศตัวอุทิศ ใจให้แก่งานที่ปฏิบัติอย่างแท้จริง และหมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ใคร่ครวญ ตรวจตราหาเหตุผล ตรวจ สอบข้อยังหย่อนในงานนั้น ๆ ที่สำคัญต้องรู้จักการวางแผนงาน วัดผล และคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงงาน ให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา^๓

(๔) ด้านปรับปรุงแก้ไข

จากผลการศึกษาพบว่านักเรียน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของพระสอน ศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบัคล้อ จังหวัดพิจิตร ในด้านปรับปรุงแก้ไข โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๓) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = ๔.๐๔) พระสอนศีลธรรม ได้ พัฒนาในการวัดประเมิน ในการเรียนการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา ส่วนค่าเฉลี่ย ต่ำสุด ($\bar{X}$ = ๓.๘๑) พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนารูปแบบ การเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา ในสถานศึกษา ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัย ไพบุลย์ ตั้งใจ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการของในการปฏิบัติงานของ พนักงาน ตามหลักอิทธิบาท ๔ กรณีศึกษา บริษัท แอม พาสอินดัสตรีจำกัด อำเภอมือง จังหวัด สมุทรปราการ” ผลวิจัยพบว่า การศึกษาการบริหารจัดการ ของในการปฏิบัติงานของพนักงานตามหลัก อิทธิบาท ๔ กรณีศึกษา บริษัท แอมพาสอินดัสตรีจำกัด อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๘) เมื่อพิจารณารายด้าน พบ ว่าพนักงาน บริษัท แอมพาส อินดัสตรีจำกัด อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีการบริหารจัดการ ของในการปฏิบัติงาน ตามหลัก อิทธิบาท ๔ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = ๔.๒๗) ในด้านจิตตะ (การเอาใจฝัก ใฝ่ในการปฏิบัติงาน) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = ๔.๐๙) ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการ ปฏิบัติงาน) การเปรียบเทียบการบริหารจัดการของในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แอมพาส อินดัส ตรีจำกัด อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักอิทธิบาท ๔ จำแนกตาม เพศ อายุระดับ การศึกษา รายได้ฝ่ายที่สังกัด และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลทำให้ การ บริหารจัดการของในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แอมพาสอินดัสตรีจำกัด อำเภอมือง จังหวัด สมุทรปราการ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ปัญหาและ อุปสรรคในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของในการปฏิบัติงาน ได้แก่ รายได้ยังไม่

^๓ กัญกัฬารณ กลิ่นนิมณฑล, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลัก อิทธิบาท ๔”, ปรินญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

เพียงพอ สภาพแวดล้อมยังไม่ค่อยสะอาด สวัสดิการยังไม่ครอบคลุม เทคโนโลยีในด้านการเอกสารยังไม่ดีพอ สถานที่จอดรถน้อย และยังต้องเสียค่าที่จอดรถ ค่าเช่าด้านเอกสาร การให้คำปรึกษากับลูกค้ายังไม่ดีเท่าที่ควร และ เจ้าหน้าที่ยังไม่เพียงพอ ดังนั้นแนวทางการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มการบริหารจัดการของการปฏิบัติงาน ของพนักงานบริษัท แอมพานอินดัสตรีจำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ สามารถ พิจารณาได้ ๔ ด้าน โดยการพัฒนาด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา เพื่อเป็นการเพิ่ม การบริหารจัดการของในการปฏิบัติงานของพนักงานให้ดียิ่งขึ้น

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการบริหารจัดการของพระ

สอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ จำแนกตามสถานภาพ ส่วนบุคคล โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษานักธรรม และวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม ผู้วิจัยได้ประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

(๑) อายุ

นักเรียนที่มีเพศต่างกัน การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาวุฒิชัย มหาเมตติโก (เหล่าเลิศ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลคุณภาพชีวิตการทำงานและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีต่อการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัด นครปฐม” ผลวิจัยพบว่า ๑. พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้รับการยอมรับจากสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด การปฏิบัติการสอนของครูพระสอนศีลธรรม อยู่ในระดับมาก การพัฒนาความสามารถของครูพระสอนศีลธรรม ความมีอิสระในการทำงานแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อยู่ในระดับมาก ส่วนการมีส่วนร่วมในโรงเรียน และความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัว อยู่ในระดับปานกลาง ๒. ครูพระ สอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดนครปฐม เมื่อจำแนกตามอายุและประสบการณ์สอนต่างกัน มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนอายุพรรษา ระดับ การศึกษาแผนกบาลีและระดับการศึกษาแผนกสามัญต่างกัน มีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ๓. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์การมีส่วนร่วมในโรงเรียน ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และการพัฒนาความสามารถของครูพระสอนศีลธรรมและการยอมรับจากสังคม สามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้ร้อยละ ๙๘.๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

(๒) อายุ

นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าพระภิกษุที่มีอายุต่างกันมีความเห็นต่างกันในด้านการปรับปรุงแก้ไข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระตาล ญาณโร (สิงห์ทอง)** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของเยาวชนชาวเขาต่อบทบาทของพระสงฆ์” ผลวิจัยพบว่า บทบาทด้านจัดการศึกษา ได้แก่ การจัดให้เยาวชนชาวเขาได้เรียนรู้การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของตน การดูแลรักษาสุขภาพเบื้องต้น การดูแลช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์การป้องกันภัยจากยาเสพติด และการชักนำเยาวชนให้มาเรียนในระดับที่สูงขึ้นนั้น เยาวชนชาวเขามีความเห็นด้วยมากกับบทบาทด้านนี้โดยให้เหตุผลว่า เพื่อเป็นการรักษาประเพณีวัฒนธรรมอันดีไว้และได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการดูแลและช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ และวิธีป้องกันภัยจากสารเสพติด ส่วนการบวชเรียนเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนชาวเขาได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น ด้านความคาดหวัง อยู่ในระดับปานกลาง โดยให้เหตุผลว่าเยาวชนชาวเขาส่วนใหญ่ได้ผ่านการการอบรม หรือเรียนรู้มาแล้ว^๔

(๓) วุฒิการศึกษาธรรมศึกษา

นักเรียนที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมต่างกัน การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร แตกต่างกัน เนื่องจากวุฒินักธรรมเป็นสิ่งที่พระภิกษุต้องรู้ แต่มีผลต่อการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมฺมสุทฺโธ (พรสุทธิชัยพงศ์)** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการของการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี” ผลวิจัยพบว่า การบริหารจัดการของใน การบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรีพบว่า พระภิกษุและสามเณร มีทัศนคติต่อการบริหารจัดการของในการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๓ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระภิกษุและสามเณร มีทัศนคติต่อการบริหารจัดการของในการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการศึกษาอบรมและสั่งสอนเท่ากับ ๓.๙๕ ด้านการ

^๔ พระตาล ญาณโร (สิงห์ทอง), “ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของเยาวชนชาวเขาต่อบทบาทพระสงฆ์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖).

บำรุงรักษาวัดจัดกิจการและศาสนสมบัติเท่ากับ ๓.๗๘ ด้านการให้ความสะดวกในการบำเพ็ญกุศล เท่ากับ ๓.๖๑ และด้านการบริหารและการปกครองเท่ากับ ๓.๕๖ ตามลำดับ

การเปรียบเทียบทัศนะของพระภิกษุและสามเณรต่อการบริหารจัดการของการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พระภิกษุและสามเณรมีทัศนะต่อการบริหารจัดการของการบริหารงานของเจ้าอาวาสไม่แตกต่างกันตาม สถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิ การศึกษานักธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรมและวุฒิการศึกษาสามัญ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางในการบริหารงานของเจ้าอาวาส พบว่าปัญหาและแนวทางในการบริหารงานของเจ้าอาวาส ได้แก่ (๑) ด้านการบำรุงรักษาวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติวัดใน จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์ ปัญหาเรื่องความสะดวกภายในวัด หรือ บริเวณรอบนอกของวัด และบางวัดมีโบราณสถานโบราณวัตถุที่มีสภาพทรุดโทรม (๒) ด้านการบริหารและการปกครอง ระยะเวลาในการประชุมแต่ละครั้งห่างกันนานเกินไป และบางวัดมีการรวมศูนย์กลางการปกครองไปที่เจ้าอาวาสเพียงผู้เดียว ทำให้ในบางครั้งการดูแลอาจไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ประกาศคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้เรื่องกำหนดวิธีบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๔. (๓) ด้านการศึกษาอบรมและสั่งสอน ผู้ที่จะทำหน้าที่ในการอบรมพระภิกษุและสามเณร มีไม่เพียงพอ และไม่มี การอบรมครูพระ ทำให้เกิดการขาดแคลนครูพระที่จะทำหน้าที่ในการสอน หนังสือทั้งในแผนกบาลีและแผนกธรรม (๔) ด้านการให้ความสะดวกในการบำเพ็ญกุศลการติดต่อบางครั้งไม่สะดวก การจัดกิจกรรมไม่ทั่วถึง พิธีกรหรือมัคทายกบางวัดยังทำหน้าที่ได้ไม่สมบูรณ์และไม่ถูกต้องตามรูปแบบประเพณีและสถานที่ जोตรถภายในวัดคับแคบจนเกินไปทำให้ญาติโยมที่มาติดต่อหรือมาทำบุญที่วัดเกิดความไม่สะดวก^๕

(๔) วุฒิการศึกษาสามัญ

นักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร แตกต่างกัน เนื่องจากความรู้ของแต่ละรูปไม่เท่า ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **กัญญ์กวีพากรณ์ กลิ่นนิมมวล** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการของการบริหาร จัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔” ผลวิจัยพบว่า (๑) การบริหารจัดการของการ บริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ ตามทัศนะของบุคลากรโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านฉันทะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๔.๒๖) ส่วนด้านวิริยะ จิตตะ และวิมังสา อยู่ในระดับมาก (๒) ผล

^๕ พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธรรมสุโท (พรสุทธิชัยพงศ์), “ประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี”, **ปริญญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

การเปรียบเทียบ ทักษะของบุคลากรต่อการบริหารจัดการของการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัด พิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า บุคลากรที่มีเพศอายุระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ต่างกันมีทักษะต่อการบริหารจัดการของการบริหารจัดการ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธ สมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีทักษะต่อ การบริหารจัดการของการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลัก อิทธิบาท ๔ ด้านวิมังสา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ (๓) แนวทางการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการของการบริหารสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก คือ บุคลากรควรมีความต้องการ ใฝ่ใจรักที่จะปฏิบัติงานอยู่เสมอ ประารถนาที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป มีความขยันหมั่นประกอบการทำงานด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ท้อถอย ต้องตั้งจิตรับรู้ใน ภารกิจที่ได้รับมอบหมายโดยปฏิบัติงานด้วยความคิด เอาจิตฝึกใฝ่ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัว อุทิศใจให้แก่งานที่ปฏิบัติอย่างแท้จริง และหมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ใคร่ครวญ ตรวจสอบตรวหาเหตุผล ตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในงานนั้น ๆ ที่สำคัญต้องรู้จักการวางแผนงาน วัดผล และคิดค้นวิธีแก้ไข ปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ผู้รับผิดชอบโครงการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาทุกระดับ ควรมีการสร้าง ความเข้มแข็ง ความรู้ ความสามารถ ในด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านการผลิตและการใช้สื่อ ด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดและประเมินผล ให้แก่พระสอนศีลธรรม ได้ ปฏิบัติงานอย่างมีการบริหารจัดการของในการถ่ายทอด และการนำคุณค่าแห่งพุทธธรรม น้อมนำ หลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นเครื่องปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เยาวชน ซึ่งเป็นรากฐานของ ประเทศเจริญเติบโตด้วยหลักแห่งพุทธธรรม เป็นคนดีของชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

๒. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนในการส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรม ให้เหมือนกับบุคลากรครูในสถานศึกษา มีการนิมนต์ เข้าร่วมประชุมเพื่อร่วมวางแผน ดำเนินงานตามแผน ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ในการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักเรียน

๓. ผู้บริหารโครงการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีการนิเทศการดำเนินงานโครงการและหาที่ปรึกษาที่เป็นกัลยาณมิตร มีความรู้ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมอย่างถ่องแท้ เพื่อช่วยสนับสนุนให้การปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. ควรมีการศึกษาอย่างเจาะลึก ในบริบทของสถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาคุณธรรมชั้นนำว่ามีการดำเนินการอย่างไรบ้างในการส่งเสริมการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา

๒. ควรมีการศึกษาแนวทางการประสานความร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ในการส่งเสริมดำเนินงานโครงการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง และเกิดการบริหารจัดการของสูงสุด พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาสามารถเป็นตัวแทนในการถ่ายทอดความรู้ด้านพุทธธรรม ให้เป็นหลักและแนวทางการในการดำเนินชีวิต เป็นการนำคุณค่ามหาศาลกลับสู่สังคมอย่างยั่งยืน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

๑. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร กับอำเภออื่นๆที่มีการจัดการศึกษาใกล้เคียงกัน

๒. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร เพื่อเป็นภาพสะท้อนว่านักเรียน มีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารงานของพระสอนศีลธรรมโรงเรียน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการพระสอนศีลธรรมต่อไป

๓. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับความพึงพอใจในการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร เพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมโรงเรียนให้มีการบริหารจัดการของมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ

ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและชมรมพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู. การพัฒนาโรงเรียน

เข้าสู่มาตรฐานการศึกษา ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ: ชัยนาทโมเดิร์นโฮม, ๒๕๔๕.

ติน ปรัชญพฤทธิ. ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๓๖.

ธงชัย สันติวงศ์. องค์การและการจัดการทันสมัยยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๔๐.

ธงชัย สันติวงศ์. ทฤษฎีองค์การและการออกแบบองค์การ. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑.

ธงชัย สันติวงศ์. องค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑.

พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตโต). การศึกษาเครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่๒.
กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๔๑.

รัตนะ บัวสนธ์. การประเมินผลโครงการวิจัยเชิงปริมาณ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท คอมแพคท์พริ้น
จำกัด, ๒๕๔๐.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วรวิทย์ วศินสรากร. **การปรับตนตามวิถีพุทธ**. กรุงเทพมหานคร: สารานุกรมศึกษาศาสตร์, ๒๕๔๗.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. **ปรัชญาชีวิตานนท์ และสมชาย หิรัญกิตติ. ศัพท์การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- สมใจ ลักษณะ. **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน**. กรุงเทพมหานคร: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๔๒.
- สมใจ ลักษณะ. **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๔๖.
- สมชัย ศรีสุทธิยากร. **ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กร**. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.
- สมพงษ์ เกษมสิน. **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๙.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. **เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบชุดวิชา “การพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา”**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. **เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบชุดวิชา “การพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา”**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิจิตร, **เอกสารประกอบการปฐมนิเทศประชุมสัมมนาศึกษาดูงาน เผยแพร่ผลงาน โรงเรียนวิถีพุทธ**, จังหวัดพิจิตร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดพิจิตร เขต ๒, ๒๕๔๘.
- สุนันทา เลานันท์. **การพัฒนาองค์การ (Organization Development)**. กรุงเทพมหานคร: ดีดี บุ๊คส์, ๒๕๔๑.
- อภินันท์ จันตะนี. **การใช้แนวคิดและทฤษฎีเพื่ออ้างอิงในการทำวิจัยทางธุรกิจ**. อัญญา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๗.
- อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิตส์ชฎกร. **การประเมินผลการปฏิบัติงานแนวความคิดหลักการวิธีการ กระบวนการ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทประชาชนจำกัด, ๒๕๓๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๒) วิทยานิพนธ์/งานวิจัย

กัญญ์วฬารณ์ กลิ่นนิมโนว. “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลัก
อิทธิบาท ๔”. **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

จินตนา จรรย์านนท์. “ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อพระสงฆ์ผู้สอนวิชา
พระพุทธศาสนา ในเขตกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
๒๕๕๔.

พระมหาสมหมาย ตันพิน. “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานองค์กรสงฆ์ไทย”. **ภาค
นิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์, ๒๕๕๒.

พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมฺมสุทฺโธ (พรสุทธิชัยพงศ์). “ประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสใน
จังหวัดนนทบุรี”. **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระครูพิศาลธีรธรรม (สมพร ปณณวชิโร). “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาส ในเขต
ธนบุรีกรุงเทพมหานคร”. **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิง
พุทธ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระครูสังฆรักษ์กฤษณ์ภูมิตถ์ สุมะโร (ศรีอัญญา). “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสใน
เขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี”. **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
จัดการเชิงพุทธ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระคำไซ คมภิรานนโท (ธงสวัสดิ์). “ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนของ
วิทยาลัยสงฆ์นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”.
ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระตาล ญาณธโร (สิงห์ทอง). “ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของเยาวชนชาวเขาต่อบทบาท
พระสงฆ์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระมหาไชยา ชยสิทธิ (เสนแสนยา). “ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของครูและนักเรียนที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- พระมหานุกต์ดี จันทราลักษณ์. “ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาทางบริหารการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาส ในจังหวัดมหาสารคาม”. **ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๘.
- พระมหาอุทัย มหาเมตติโก (เหล่าเลิศ). “ผลคุณภาพชีวิตการทำงานและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีต่อการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดนครปฐม”. **ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐.
- ไพบูลย์ ตั้งใจ. “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ตามหลักอิทธิบาท ๔ กรณีศึกษา บริษัทแอมพาสอนิตส์ตรี จำกัด อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ”. **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- ศราวดี จำรัสภูมิ. “ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดอุทัยธานีที่มีต่อครูพระผู้สอนสาระพระพุทธศาสนา”. **ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๒.

(๓) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่และเอกสารอื่น ๆ:

สำนักงานเลขาธิการเจ้าคณะอำเภอทับคล้อ. ข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๐.

(๔) สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ พระศรีวิกรมมุนี. รองเจ้าคณะจังหวัดพิจิตร, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

_____. พระครูศรีเมธากรณ์. ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมณฑลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร, ๑๖ มกราคม ๒๕๖๒.

_____. พระเอกลักษณ์ อารยสุโก. พระสอนศีลธรรมวัดเขาทราย อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๒.

_____. พระมหาแฝด จันทโก. อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดมณฑลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

_____. นายอัครชัย ได้ผลธัญญา. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพิจิตร, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

_____. นางนพคุณ ครุฑหลวง. ผู้อำนวยการวันที่สถิตพิทยาคม จังหวัดพิจิตร, ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒.

_____. นายธวัชชัย เทศขำ, ผู้อำนวยการโรงเรียนตะพานหิน จังหวัดพิจิตร, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

_____. นายณัฐพงศ์ ทองคำ. ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา จังหวัดพิจิตร, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒.

๒. ภาษาอังกฤษ

Dalf, R. **The New Era of Management**: International Edition. Ohio: Thompson, 2006.

Deming, W. Edwards. **Out of the Crisis**. MIT Center for Advanced Engineering Study, 1986.

Fayol Henri. **Industrial and General Administration**. New York: Mc-Grew Hill, 1930.

Gatewood, Robert D, Taylor, Robert, & Ferrell, O.C. **Comprehensionan Alysis, and Application**.

New jersey: Richard D. Irwin, 1995.

Peter F. Drucker. **The Essential Drucker**. USA: Collins Business .Stoner, 2005.

James A.F. **Management**. Englewood Cliffs. New York: Prentice Hall, 1978.

Gulick, Luther and Lyndall Urwick **Paperson the Science of Administration**. New York: Columbia University, 1973.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

๑. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ. ดร. อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ดร. อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. ดร.สุริยา รักษาเมือง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘๐๐๐ ภายใน (๘๒๐๓)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๓๐

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

นมัสการ พระมหาสุกัญญา สุนโท, ดร.

เนื่องด้วย พระมหาวิฑูรย์ ญา วชิรญาโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่อาราธนาท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาวิฑูรย์ ญา วชิรญาโณ
โทรศัพท์ติดต่อ.

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘๐๐๐ ภายใน (๘๒๐๓)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๓๐

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

นมัสการ พระปลัดระพีณ พุทธิสารโร, ผศ.ดร.

เนื่องด้วย พระมหาวิทยาลัย ฉายา วชิรญาณโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่อาราธนาท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ตรวจแล้ว

พระปลัดระพีณ พุทธิสารโร

๑๙๗.๐๒๕๖๑

ผู้ประสานงาน: พระมหาวิทยาลัย วชิรญาณโณ
โทรติดต่.

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘๐๐๐ ภายใน (๘๒๐๓)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๓๐

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต

เนื่องด้วย พระมหาวิทยาลัย ฉายา วชิรญาณโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่อาราธนาท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ตรวจแล้ว

๑๖ พ.ย. ๖๑

ผู้ประสานงาน: พระมหาวิทยาลัย วชิรญาณโณ
โทรติดต่อ.

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘๐๐๐ ภายใน (๘๒๐๓)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๓๐

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

นมัสการ พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.

เนื่องด้วย พระมหาวิทยา ฉายา วชิรญาณโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่อาราธนาท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพธ สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาวิทยา วชิรญาณโณ
โทรติดต่.

ยื่นคืนอนุเคราะห์
ได้ตรวจและปรับแก้ไขแล้ว

(พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ,ดร.)

๑๓/พ.ย. ๖๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘๐๐๐ ภายใน (๘๒๐๓)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๓๐

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

นมัสการ พระสุธีวีรบัณฑิต, ดร.

เนื่องด้วย พระมหาวิทยาลัย ฌายา วชิรญาณโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่อาราธนาท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ด้วยความยินดี

(พระสุธีวีรบัณฑิต,ดร.)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม

พระพุทธศาสนาและบริการสังคม

๒๓๐ / ๒๕๖๑

ผู้ประสานงาน: พระมหาวิทยาลัย ฌายา วชิรญาณโณ
โทรติดต่.

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (IOC)

รายการ		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๓. ด้านการตรวจสอบ									
๓.๑	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล การจัดกิจกรรมเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.๒	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนหลากหลายเพียงพอ	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๓.๓	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการติดตาม ด้านการประเมินผล การเรียนการสอนในสถานศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.๔	พระสอนศีลธรรม ได้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน นอกสถานที่ กับนักเรียน	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๓.๕	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการวัดประเมินผล โดยนักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ก่อนเรียน และหลังเรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔. ด้านการปรับปรุงแก้ไข									
๔.๑	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแนวทาง การบริหารในสถานศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.๒	พระสอนศีลธรรม มีการประเมินผลและการเรียนตามพัฒนาการของนักเรียน	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๔.๓	พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา รายวิชา มีการออกข้อสอบหรือใช้แบบทดสอบตรงกับที่เรียนไปแล้ว	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.๔	พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา รูปแบบปรับปรุงแก้ไขนอกสถานที่	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๔.๕	พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา การวัดประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมเรียนรู้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

นางจันทนา
 สอนวิชา
 ๑๑/พ.ค./๖๑

ผลการทำคำดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ (IOC) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับงานวิจัย
เรื่อง ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
ของ พระมหาวิทย์ วชิรญาณ (น้อยศรี)

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๑. ด้านการวางแผน								
๑.๑ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ได้กำหนดในการวางแผน การบริหารการสอน ในสถานศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑.๒ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มีความรู้ความสามารถอธิบายข้อธรรมะได้โดยละเอียดและเข้าใจง่าย	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๑.๓ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑.๔ พระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนในการกำหนดรูปแบบการเรียนการสอน และแนะนำก่อนสอบให้กับนักเรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑.๕ พระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนในการวัดประเมินผล	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒. ด้านการปฏิบัติ								
๒.๑ พระสอนศีลธรรม ได้มีหลักสูตรทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.๒ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม ความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒.๓ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม การสอนหลักสูตรในการเรียนการสอนของนักเรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.๔ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม รูปแบบ ในการสอนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒.๕ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม การสอนการนำหลังธรรมนำไปเผยแผ่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๗๑๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง 8 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไญ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

โรงเรียนตะพานหิน	
วันที่	๑๒ ธ.ค. ๖๑
เลขที่	๐๒๕๖
ผู้รับ	
เวลา	๙.๐๐

เรื่อง ขออนุมัติเคราะหืเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน นายธวัชชัย เทศข้า ผู้อำนวยการโรงเรียนตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาวิทยาลัย ฉายา วชิรญาณโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” เพื่อ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในการปกครองของท่านจึงขอ
ความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ขอแสดงความนับถือ

- ☐ เพื่อโปรดทราบ
☐ เพื่อโปรดพิจารณาสั่งการ
☐ เห็นสมควรแจ้งกลุ่มงานบริหาร.....
ดำเนินการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

- มรณ

- อ.มรณ

ภาคผนวก ง
ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Alpha)

ผลการหาค่า Reliability (Alpha)
เรื่อง ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
ชื่อ พระมหาวิทยา วชิรญาโณ (น้อยศรี)

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	31	100.0
	Excluded ^a	0	0
	Total	31	100.0

a Listwise deletion based on all variables in the procedure

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.847	20

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
๑.๑ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ได้กำหนดในการวางแผน การบริหารการสอน ในสถานศึกษา	82.10	49.757	.416	.841
๑.๒ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มีความรู้ความสามารถอธิบายข้อธรรมะได้โดยละเอียดและเข้าใจง่าย	82.26	48.865	.424	.841
๑.๓ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	82.13	51.116	.246	.848
๑.๔ พระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนในการกำหนดรูปแบบการเรียนการสอน และแนะแนวก่อนสอบให้กับนักเรียน	82.35	48.903	.412	.841
๑.๕ พระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนในการวัดประเมินผล	82.52	47.191	.647	.831
๒.๑ พระสอนศีลธรรม ได้มีหลักสูตรทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	82.26	47.665	.577	.834
๒.๒ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม ความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน	82.45	49.589	.439	.840
๒.๓ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม การสอนหลักสูตรในการเรียนการสอนของนักเรียน	82.29	50.080	.340	.844
๒.๔ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม รูปแบบ ในการสอนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน	82.58	47.718	.548	.835
๒.๕ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม การสอนการนำหลังธรรมนำไปเผยแผ่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม	82.19	48.761	.426	.841

พระมหาวิทยา วชิรญาโณ
๑ ก.พ. ๒๕๖๒

๒.๔ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม รูปแบบ ในการสอน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	82.58	47.718	548	835
๒.๕ พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม การสอนการนำหลัง ธรรมนำไปเผยแผ่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม	82.19	48.761	426	841
๓.๑ พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล การ จัดกิจกรรมเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	82.32	47.292	555	835
๓.๒ พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนหลากหลาย เพียงพอ	82.06	49.129	485	838
๓.๓ พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการติดตาม ด้าน การประเมินผล การเรียนการสอนในสถานศึกษา	82.19	52.028	178	850
๓.๔ พระสอนศีลธรรม ได้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน นอกสถานที่ กับนักเรียน	82.39	46.445	658	830
๓.๕ พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการวัดประเมินผล โดยนักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ก่อน เรียน และหลังเรียน	82.42	49.652	386	842
๔.๑ พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา แนวทาง การบริหารในสถานศึกษา	82.10	50.090	380	843
๔.๒ พระสอนศีลธรรม มีการประเมินผลและการเรียนตาม พัฒนาการของนักเรียน	81.94	50.329	404	842
๔.๓ พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา รายวิชา มีการออก ข้อสอบหรือใช้แบบทดสอบตรงกับที่เรียนไปแล้ว	82.13	51.449	262	847
๔.๔ พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา รูปแบบ ปรับปรุงแก้ไข นอกสถานที่	82.16	51.406	269	847
๔.๕ พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา การวัดประเมินผลที่ หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมเรียนรู้	82.19	48.428	457	839

Reliability Coefficients N of Cases = 31.0 N of Items = 20.0 Alpha = 0.847

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๘๔๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางนพคุณ ครุฑหลวง ผู้อำนวยการโรงเรียนวันทีสถิตพิทยาคม จังหวัดพิจิตร
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาวิทยา ฉายา วชิรญาณ รัศมีประจักษ์คุณ นิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในการปกครองของท่านจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ยื่นล้งอนุญาตให้เก็บข้อมูล ณ โรงเรียนวันที

(นางสาว นพคุณ ครุฑหลวง)

รักษาการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน

18 ธ.ค. ๖2

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๘๔๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ใชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายณัฐพงศ์ ทองคำ ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาทายทับคร้อพิทยา จังหวัดพิจิตร
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาวิทยา ฉายา วชิรญาณโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในการปกครองของท่านจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการ

☒ เกือบปรกติทราบ

☐ เกือบผิดปกติ

☒ เก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว

☐ ความเห็นตามใบการ

เจ้าหน้าที่ประสานงาน
๑๖ มิ.ย. ๒๕๖๑

ขอแสดงความนับถือ

ดร.สุพล สุธะพรหม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

-ทาง

Dr. Suwal Sudhaphrom

๑๖ มิ.ย. ๒๕๖๑

๑๖ มิ.ย. ๒๕๖๑

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๘๔๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระเดชพระคุณพระศรีวิกรมมณี รองเจ้าคณะจังหวัดพิจิตร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาพิทยา ฉายา วชิรญาณโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอณัฏฐการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

๒๖ ธ.ค. ๖๑

ผู้ประสานงาน: พระมหาพิทยา วชิรญาณโณ
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๑-๒๔๕๕๐๖๖

ที่ ศร ๖๑๐๕.๒/ว ๘๔๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไญ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูศรีเมธาภรณ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมณฑลทศบาล อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาวิทย์ ญา วชิรญาณ รหัสนี้ประจำตัวนิติ ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑ นิสิตหลักสูตรพุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาดำเนินการดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติขอความเห็นชอบให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่ง
จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี
และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาวิทย์ ญา วชิรญาณ
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๑-๒๙๕๕๐๖๖

วิเศษ ญา วชิรญาณ
สวัสดี

วิเศษ ญา วชิรญาณ
16 ธ.ค 62

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๘๔๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติขอพระราชทานให้บันทึกข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระมหาแผด จนทโก อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดมณฑลทบคล้อ อำเภอทบคล้อ จังหวัดพิจิตร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาวชิราวุธ ญา วชิรญาณโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑ นิสิตหลักสูตรพุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทบคล้อ จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาดำเนินการดังกล่าวกว่า

การศึกษานี้มีความจำเป็นที่ต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติขอพระราชทานให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่ง
จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี
และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอณมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาวชิราวุธ ญา วชิรญาณโณ
โทรศัพท์ติดต่อ. ๐๙๑-๒๙๕๕๐๖๖

๐๙๕ ๙๗๐๗
๑๗:๒๐/๑๑/๑๗๖๓
๑๓ ธ.ค. ๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๘๔๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระเอกลักษณ์ อารยสุโก พระสอนศีลธรรมวัดเขาทราย อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาพิทยา ฉายา วชิรญาณโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ฉันได้อนุญาตให้เก็บข้อมูล
แล้วครับ

พ.อ.เอกสิทธิ์ อารยสุโก

21 ธ.ค. 2562

ผู้ประสานงาน: พระมหาพิทยา วชิรญาณโณ
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๑-๒๙๕๕๐๖๖

ที่ ศร ๖๑๐๕.๒/ว ๘๔๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติขอทุนอุดหนุนการวิจัย
เรียน นายอัครชัย ได้ผลธัญญา ผู้อำนวยการสำนักงานพุทธ จังหวัดพิจิตร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาวิทย์ ญาณวชิรญาณโสภณ รักษาราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบางบาล จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นที่จะต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ ขออนุมัติขอทุนอุดหนุนการวิจัยให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้สนับสนุนการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่ง จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาวิทย์ ญาณวชิรญาณโสภณ
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๑-๒๔๕๕๐๖๖

คณบดี
ศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ สุธะพรหม
๒๓ ธ.ค. ๖๑.

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๘๔๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้บันทึกข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางนพคุณ ครุฑหลวง ผู้อำนวยการวันที่สถิตพิทยาคม จังหวัดพิจิตร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาพิทยา ฉายา วชิรญาณุโธ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอบ้านดง จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บันทึกดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาพิทยา วชิรญาณุโธ
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๑-๒๙๕๕๐๖๖

อิมิต ๐๙๑๒๙๕๕๐๖๖ เพื่องการวิจัย

(น.ร. พชรวิทย์ จรัสสิริ)

วิชา การแทนผู้ควบคุมการวิจัย

18 ม.ค. ๕2

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๘๔๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายรัชชัย เทศขำ ผู้อำนวยการโรงเรียนตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาพิทยา ฉายา วชิรญาณโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑ นิสิตหลักสูตรพุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษิตตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มี ความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่ง
จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาพิทยา วชิรญาณโณ
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๑-๒๙๕๕๐๖๖

- นรณ /
- อรุณ /
P.B.

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๘๔๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายณัฐพงศ์ ทองคำ ผู้อำนวยการโรงเรียนเขายายเที่ยง อําเภอบึงสามพัน จังหวัดพิจิตร
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาวิทยา ฉายา วชิรญาณโณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๕๑ นิสิตหลักสูตรพุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาดำเนินการดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่ง
จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาวิทยา วชิรญาณโณ
โทรศัพท์ต่อ. ๐๙๑-๒๔๕๕๐๖๖

- 32 กอน
[Handwritten notes and signatures]

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิจัยการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๒. แบบสอบถามมีทั้งหมด ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

มี ๔ ด้าน ได้แก่

๑) ด้านการวางแผน	จำนวน ๕ ข้อ
๒) ด้านการปฏิบัติ	จำนวน ๕ ข้อ
๓) ด้านการตรวจสอบ	จำนวน ๕ ข้อ
๔) ด้านการปรับปรุง	จำนวน ๕ ข้อ

ส่วนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๓. แบบสอบถามฉบับนี้ จะใช้สำหรับเก็บข้อมูลตามทัศนะของท่าน โดยผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๔. กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับและนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อสถานภาพของท่านแต่อย่างใดจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน ได้กรุณาตอบแบบสอบถามชุดนี้ให้ครบถ้วน

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้และขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

พระมหาวิทย์ วชิรญาณ (น้อยศรี)

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความเกี่ยวกับตัวท่าน (กรุณาตอบทุกข้อ)

๑. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

๒. อายุ

☐ ๑๒ - ๑๕ ปี

☐ ๑๖ - ๑๙ ปี

๓. การศึกษาธรรมศึกษา

☐ ไม่มีนักเรียน

☐ นักเรียนตรี

☐ นักเรียนโท

☐ นักเรียนเอก

๔. ระดับการศึกษาสามัญ

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งที่จะตรวจสอบการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร เพื่อแสดงว่า ผู้ทำหน้าที่การเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยคำนึงถึงประโยชน์และความสุขของหมู่ชนทั้งหลาย ตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า

คำชี้แจง โปรดทำ เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับตามเกณฑ์มาตรฐานของการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดย

ระดับ ๕ หมายถึง พระสอนศีลธรรมตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับดีมาก

ระดับ ๔ หมายถึง พระสอนศีลธรรมตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับดี

ระดับ ๓ หมายถึง พระสอนศีลธรรมตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับพอใช้

ระดับ ๒ หมายถึง พระสอนศีลธรรมตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

ระดับ ๑ หมายถึง พระสอนศีลธรรมตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความตติเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๑. ด้านการวางแผน						
๑.๑	พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ได้กำหนดในการวางแผน การบริหารการสอน ในสถานศึกษา					
๑.๒	พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน วางแผนในการกำหนด ขอบข่าย ในการเรียนการสอนในสถานศึกษา					
๑.๓	พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน กำหนดการสอนหลักสูตร ในการเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา					
๑.๔	พระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนในการกำหนด รูปแบบการเรียนการสอน					
๑.๕	พระสอนศีลธรรมได้มีการวางแผนในการวัดประเมินผล					
๒. ด้านการปฏิบัติ						
๒.๑	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการติดตามการ ปฏิบัติตามแผนการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษา					
๒.๒	พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม ขอบข่าย พระสอน ศีลธรรมในโรงเรียน					
๒.๓	พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม การสอนหลักสูตรใน การเรียนการสอน					
๒.๔	พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม รูปแบบ รายวิชาใน วิชาพระพุทธศาสนา ในสถานศึกษา					
๒.๕	พระสอนศีลธรรม ได้ปฏิบัติตาม การวัดประเมินผล ตามกำหนด ในรูปแบบ การเรียนการสอน					

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความตติเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๓. ด้านการตรวจสอบ						
๓.๑	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล การบริหารการศึกษาภายในสถานศึกษา					
๓.๒	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติตามในข้อบช่าย การเรียนการสอน					
๓.๓	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการติดตาม ด้านการประเมินผล การเรียนการสอนในสถานศึกษา					
๓.๔	พระสอนศีลธรรม ได้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ในสถานศึกษา					
๓.๕	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการวัดประเมินผล ในรายวิชา ในการเรียนการสอน ในสถานศึกษา					
๔. ด้านการปรับปรุงแก้ไข						
๔.๑	พระสอนศีลธรรม ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา แนวทางการบริหารในสถานศึกษา					
๔.๒	พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา ข้อบช่ายในรายวิชา พระพุทธศาสนาในสถานศึกษา					
๔.๓	พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา รายวิชา ในการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา					
๔.๔	พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา รูปแบบ การเรียนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา					
๔.๕	พระสอนศีลธรรม ได้พัฒนา ในการวัดประเมิน ในการเรียนการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา					

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ การบริหารจัดการของ
พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๑. ด้านการวางแผน

๑.๑) ปัญหาอุปสรรค ด้านการวางแผน

.....

.....

.....

.....

๑.๒) ข้อเสนอแนะ ด้านการวางแผน

.....

.....

.....

.....

๒. ด้านการปฏิบัติ

๒.๑) ปัญหาอุปสรรค ด้านการจัดองค์การ

.....

.....

.....

.....

๒.๒) ข้อเสนอแนะ ด้านการจัดองค์การ

.....

.....

.....

.....

๓. ด้านการตรวจสอบ

๓.๑) ปัญหาอุปสรรค ด้านการตรวจสอบ

.....

.....

.....

.....

๓.๒) ข้อเสนอแนะ ด้านการตรวจสอบ

.....

.....

.....

.....

๔. ด้านการปรับปรุงแก้ไข

๔.๑) ปัญหาอุปสรรค ด้านการอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

๔.๒) ข้อเสนอแนะ ด้านการอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ภาคผนวก ซ
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ถูกสัมภาษณ์.....พระราชา/อายุ.....
 วุฒิทางการศึกษานักธรรม.....วุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรม.....
 วุฒิทางการศึกษาสามัญ.....
 ตำแหน่งทางการปกครอง.....
 ผู้สัมภาษณ์.....วันที่สัมภาษณ์.....
 สถานที่.....

ตอนที่ ๒ แนวทางในการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๑. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการวางแผน

.....

๒. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการปฏิบัติ

.....

๓. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับ
คล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการตรวจสอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๔. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับการบริหารจัดการของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อำเภอทับ
คล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการปรับปรุงแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ฉายา นาสกุล	: พระมหาวิฑูยา วชิรธำโน (น้อยศรี)
วัน/เดือน/ปีเกิด	: วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๘
สถานที่เกิด	: บ้านหนองหนอง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม
การศึกษา	: พุทธศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พิจิตร
วิทยฐานะ	: ป.ธ. ๓ นักธรรมชั้นเอก
อุปสมบท	: วันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕
เข้าศึกษา	: เมื่อ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐
สำเร็จการศึกษา	: วันที่ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
ที่อยู่ปัจจุบัน	: วัดมงคลทับคล้อ พระอารามหลวง ตำบลทับคล้อ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดพิจิตร